106

LR

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

DRAUGAS

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1965 METAI, RUGSĖJO MĖN. 11 D. / SEPTEMBER 11, 1965 / PART TWO NR. 213 (37)

KRIKŠČIONIŠKOS LAISVĖS KLAUSIMU

Paskaita, skaityta ateitininkų sendraugių stovykloje

KĘSTUTIS SKRUPSKELIS

1. Įvadinės pastabos.

Žmonijos istorijoje laisvės atžvilgiu veikia du pradai. Iš vienos pusės, kiekvieną žmogų ir kiekvieną grupę — ar ji būtų jungiama religiniais, ar mokslininiais, ar bet kokiais kitais interesais — veikia įvairios išorinės jėgos, kurias vadiname priežastimis. Paskirą žmogų veikia jo biologinis paveldėjimas bei jo psichologinė struktūra; jo santykiuose su kitais pasireiškia įvairūs, sociologams įdomūs dėsniai. Iš kitos pusės, žmogus taip pat gyvena ir idealiame pasaulyje, kur jo mintis ir veiksmus apsprendžia ne išorinės priežastys, bet pati jo sąmoningumo esmė. Šį išskyrimą bandykime ryškinti sekančia iliustracija. Įsivaizduokime mokslininką, berašantį profesinį straipsnį. Prieš save jis turi įvairius duomenis, tyrinėjimo tikslą, metodus. Ir visa tai apsprendžia rašomo straipsnio turinį. Tačiau tai ne viskas, vienu ar kitu metu jis bus neatidus, pavargęs, gal jis tikisi, iššaukęs sensaciją, pakelti savo profesinį prestižą, o gal, būdamas netikinčiu, duoti smūgį "davatkoms". Dažnu atveju tokie istoriniai faktoriai turės net ir daugiau įtakos jo skelbiamoms mokslo tiesoms, negu turimi tyrinėjimų daviniai, bet visais atvejais, mažiau ar daugiau, veiks abiejų rūšių faktoriai. Tą patį galime pasakyti ir apie Katalikų Bažnyčią, kurios skelbiamos doktrinos ne visada yra tiktai pačios krikščionybės išdava. Jei pažvelgsime į konkrečius bažnytinės doktrinos paskelbimo atvejus — ar tai būtų popiežių enciklikos, ar kunigų pamokslai, ar pasauliečių diskusijos — dažnai rasime, kad jie buvo vienoki, o ne kitoki tiktai dėl išorinių aplinkybių,, nuovargio, neapykantos, nesupratimo, ambicijos.

Kadangi žmogaus veiksmus apsprendžia tų dviejų rūšių faktoriai, laisvės temą galima vystyti keliais požiūriais: vienu atveju dėmesys kryptų į konkretų, faktinį žmoniu gyvenimą, siekiant ištirti, kiek ir kada esame laisvi; antru atveju — į idealią žmogaus esmę, siekiant pilnesnio laisvės supratimo. Ši paskaita ribosis antruoju požiūriu, ir faktų nustatymas neįeis į paskaitos rėmus. Tai yra mokslinio tyrimo uždavinys, kurį tegali atlikti įvairių sričių specialistai.

2. Laisvės aptarimas.

Priimdami žmogaus dvasios suskirstymą į tris aspektus — protinį, valinį ir jausminį — pirmiausia bandysime aptarti laisvę kiekvienam iš jų atskirai. Tada bus galima duoti bendrą žmogaus laisvės aptarimą.

Pažinime žmogus yra laisvas tada, kada pasiektas išvadas ir visą galvojimo procesą diktuoja tiktai paties proto vidiniai reikalavimai. Norėdami šį teigimą geriau suprasti, grįžkime prie ankstesnės iliustracijos. Anas mokslininkas yra tik tiek laisvas, kiek jo rezultatus apsprendžia turimi duomenys bei jo disciplinos metodai. Jis tačiau savo laisvę praranda, pasiduodamas minėtiems išoriniams veiksniams, prie kurių taip pat priskaitytina jo protinis ribotumas bei netobulumai metode ir duomenyse.

Valios srityje laisvė susideda iš vidinio pačios valios veikimo. Kol pati valia, naudos ir moraliniais dėsniais vadovaudamasi, apsisprendžia, tol ji yra laisva, tačiau laisvė prarandama, kai valia pasiduoda išorinėms jėgoms.

Panašiai aptarsime laisvę ir jausmų srityje. Nors juos ir sunku surasti, bet reikia manyti, kad ir jausmai turi savus dėsnius, kurių dėka ir jausmų laisvė aptariama.

Todėl, aptariant laisvę bendrai, sakome, kad laisvė yra vidinis žmogaus dvasios vystymasis.

Plačiau čia šio aptarimo neaiškinsime, klausytojui jis turėtų išryškėti tolimesnėje paskaitos eigoje. Tačiau reikalinga dar viena pastaba: šitaip suprasta laisvė yra ne faktinė, bet ideali. Niekur nerasime pilnai laisvo žmogaus, lygiai kaip nerasime pilnai laisvų žmogaus apraiškų, nes bent šiame pasaulyje laisvė niekur nėra pilnai įsikūnijus. Kodėl taip yra, čia neaiškinsim, tačiau svarbu suprasti, kad žmogaus dvasia niekur nėra pilnai laisva. Visur žmogus ne vien tik pats veikia, bet yra veikiamas ir priežasčių. Sritis, kur daugiausia laisvė pasireiškia, gal būtų matematika,

(Nukelta į 2 psl.)

Jonas Kelečius — **Patiltė**

Dailininko darbų paroda atidaroma Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, rugsėjo mėn. 25 d.

ALEGORIJŲ BEI SIMBOLIŲ REALYBĖ

Anatolijaus Kairio komedija "Viščiukų ūkis"

DR. J. GRINIUS

Anatolijus Kairys, VIŠČIUKŲ ŪKIS. Trijų veiksmų satyrinė komedija. Išleido Terra 1965 m. Chicagoje. Knyga kietai įrišta, 8½x5½ inč. formato, 92 psl., kaina $3, gaunama "Drauge".

✣

Draminės literatūros kūrinį išspausdinti knyga Lietuvoj visada buvo nelengva. Bet kol knygų leidėjai savo darbą vertindavo ne vien ekonomiškai, bet ir morališkai, tol jie dalį pelno nuo kitų knygų kartais skirdavo draminiam kūriniui išleisti. Tuo tarpu dabar išeivijoj vargiai rasime tokią leidyklą, kuri "pajudintų pirštą" dramai ar komedijai išleisti, jei jos autorius pats leidėjui neprimokės tam tikros sumos eventualiems nuostoliams padengti. Kadangi lietuviai rašytojai dažniausiai neturi pinigų primokėti leidėjams, todėl ir draminių raštų mūsuose retai kada tepasirodo, nors visuomenė jų pageidauja vaidinimams. Turint prieš akis šitokią leidybos situaciją, reikia pirmiausia pasidžiaugti, kad Anatolijus Kairys rado galimumą išleisti savo "Viščiukų ūkio" komediją ,už kurią 1964 metais jis laimėjo Chicagos Scenos darbuotojų konkurso premiją.

Turinį pasekant

"Viščiukų ūkis" turi tiesioginę ir netiesioginę prasmę. Tiesiog jis reiškia viščiukų farmą, kurią laiko lietuviai Amerikoj Pijus Sakalas ir jo žmona Agota. Pats savininkas mažai sielojasi, kad tarp perinamų baltų viščiukų atsiranda vis daugiau raudonų. Bet dėl to nerims ta jo duktė Giedrė, kuriai viščiukų raudonėjimas reiškia veislės išsigimimą. To priežasčiai susekti ji i tėvų ūkį yra pasikvietusi muzikos mėgėją mechaniką Andrių. Tuo tarpu Giedrės brolis Arūnas, ką tik laimėjęs politinių mokslų daktaro laipsnį, viščiukais visai nesirūpina, nes jo tėvų ūkis jam tėra tik patogi aplinkybė maloniai praleisti atostogas. Arūno jaunai žmonai Nijolei jos uošvių ūkis dar mažiau arba nieko nereiškia, nes jai daug svarbiau įvairios išdaigos ir cirkas. Todėl ji savo vyrą sudomina su iš cirko pabėgusia meška, kurią Arūnas ketina išmokyti kalbėti lietuviškai. Bet šitokiam nepaprastam "laimėjimui" pasiekti pirmiausia pats jaunasis daktaras turi sumeškėti. Šitame

(Nukelta į 5 psl.)

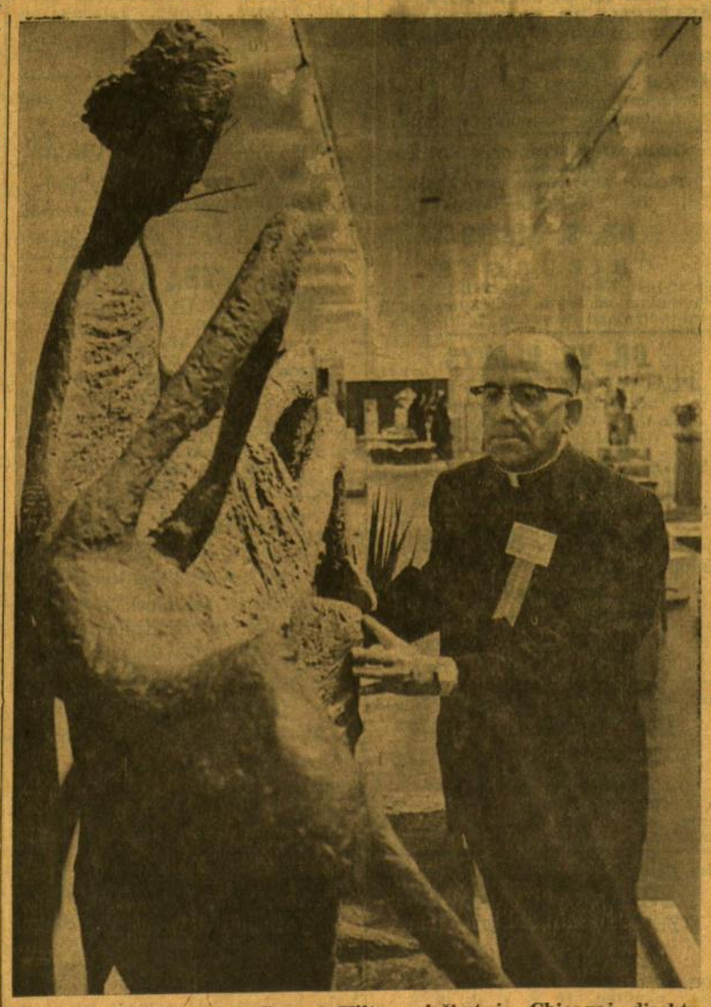

Religinio meno parodos Conrad Hilton viešbutyje, Chicagoj, direktorius kun. Richard J. Douaire prie Waldemar Otto bronzinės skulptūros "Pieta".

Šiame numery:

- **Bendruomenės mėnesio prasmė.**
- **Krikščioniškos laisvės klausimu.**
- **Alegorijų bei simbolių realybė.**
- **Pasaulinė paroda New Yorke (3).**
- **Stasės Šakytės eilėraščiai.**
- **William Inge vienaveiksmis.**
- **Nuo girtuoklystės iki perdėto patriotizmo.**

Kertinė Paraštė

BENDRUOMENĖS MĖNESIO PRASMĖ

Pasibaigus vasaros atostogoms bei visokiam poilsiavimui, rugsėjo mėnuo yra labai geras laikas naujiems darbams planuoti bei pradėti juos vykdyti. Tokius konkrečius planus turėtų turėti tiek vyriausia vadovybė, tiek ir paskirų apylinkių vadovai. Tačiau Bendruomenės mėnuo yra geras laikas ir kiekvienam paskirai pagalvoti apie savo kaip bendruomenės nario pareigas. Tas mėnuo turėtų būti mūsų visuomeninės pareigos rekolecijų mėnesiu. Tam tikslui skiriamos ir šios eilutės.

Pirmiausia bendras dėsnis: negalime gyventi tik savo asmeniniais ar savo šeimos interesais, nes šitaip gyvendami labai greitai žūtume kaip tautinis vienetas. Dėl to nemažiau svarbus visų rūpestis turi būti ir visuomeniniai reikalai, kuriems kiekvienas turi atiduoti savo duoklę. Tačiau tikrovėje daugelis tos visuomeninės pareigos vengia. Atrodo, kad viską veža mažuma, o dauguma tik naudojasi, tad faktiškai daugiau ar mažiau išnaudoja. Kad nebūtume išnaudotojais, bet lietuvybės rėmėjais, reikia trejopos paramos bendram reikalui: 1) reikia **darbo visuomeninėje veikloje** (mokykloj, organizacijoj, chore, sporto klube ir kitur), 2) reikia **paramos lietuviškai kūrybai** (spaudai, knygai, muzikai, dailei), 3) reikia **piniginės aukos** lietuviškoms institucijoms ugdyti (švietimo institucijoms, fondams, kultūros centrams, stovykloms). Apie šias tris sritis tenka dar truputį atskirai pakalbėti.

Visuomeninė tarnyba

Kad kiekvienas suaugęs lietuvis (išskyrus, žinoma, fiziškai nepajėgius) neatsisakytų bent nuo vienos visuomeninės pareigos, visiems našta nebūtų sunki. Kai nedaugeliui tenka dirbti už daugelį, kurie gali, bet nenori, tada ir sunku ir nemalonu. Ta proga pažymėtina, kad mūsų visuomeninėje veikloje didesnės pagarbos ir įvertinimo turėtų susilaukti fizinio darbo darbininkai, kuriems dažnai niekas jokio atlyginimo nemoka ir niekas scenoje neploja. Tai visokie susirinkimų salių puošėjai, bufetų rengėjai (dažniausiai virėjos ir kepėjos moterys), bilietų pardavinėtojai, aukų rinkėjai ir kiti. Tai visuomeninės veiklos juodadarbio "artojo" darbas, kuris dažnai būna nelengvas, bet užtat nemažiau garbingas, nes nemažiau reikalingas ir naudingas. Demokratiniais laikais būti aptarnaujamam už dyką nėra garbinga, bet patarnauti kitiems yra kultūringa. Todėl tikrai kultūringa moteris ne ta, kuri po visuomeninio baliaus pirmoji nešdinasi iš salės, o ta, kuri pasisiūlo rengėjoms indus plauti. Deja, tokios kultūros mums gerokai trūksta, ir inteligentams yra ko pasimokyti iš "neinteligentiškų" juodadarbių.

Parama lietuviškai kūrybai

Kalbant apie paramą lietuviškai kūrybai, irgi tenka pažymėti, kad yra kultūringų ne kažkokio mokslo žmonelių, fizinio darbo darbininkų ir nekultūringų su aukštuoju mokslu inteligentų. Pažįstu tokį stalių Petronį Philadelphijoj, kuris prenumeruoja kelis žurnalus, Lietuvių Enciklopediją, perka naujas lietuviškas knygas. Bet žinau, pats savo akimis mačiau ir kitokių pavyzdžių. Štai aukš to laipsnio kariškis, buvęs diplomatas, kurio bute lentyna nuo lubų iki žemės pilna knygų, bet lietuviškos nė vienos. Štai inžinierius, kuris knygų turi irgi daug, bet lietuviškos tik kelios. Štai žymios partijos pirmininkas, mokytas teisininkas, bet pas jį knygų visai nėra, tik "Draugas" ir par-

(Nukelta į 2 pusl.)

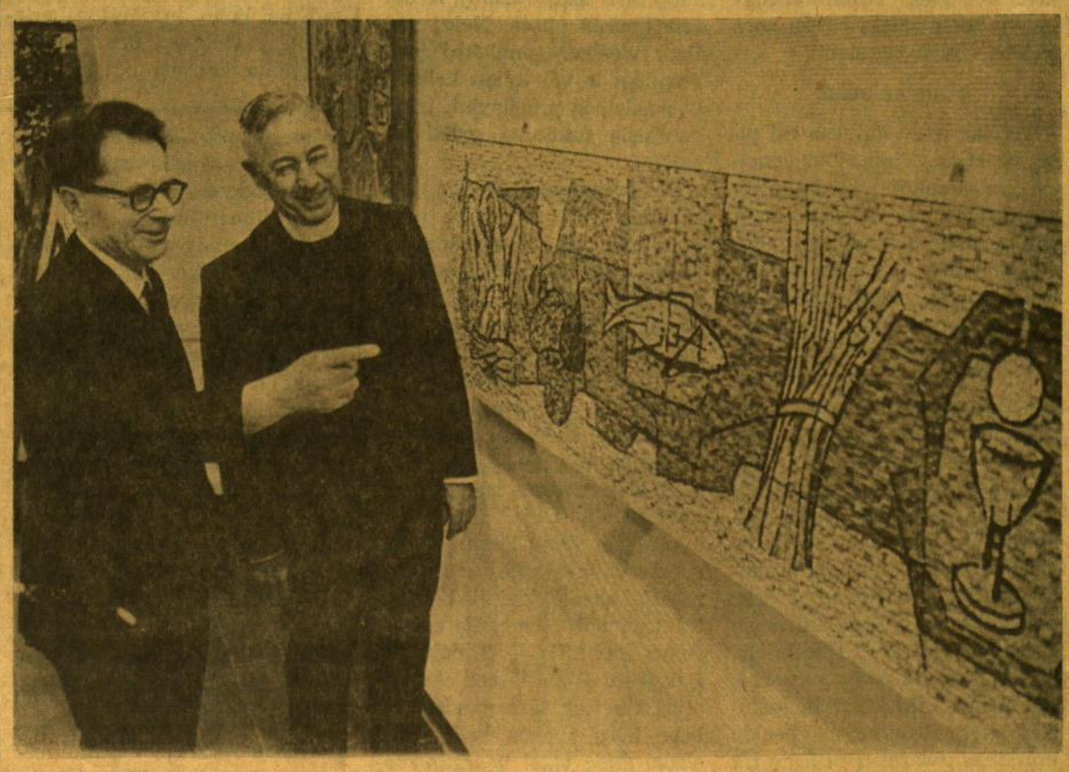

Kun. Harold H. Sieger, Šv Filomenos bažnyčios Chicagoje klebonas, su dail. Adolfu Valeška religinio meno parodoje (rugp. 30 — rugs. 2 d. Conrad Hilton viešbutyje, Chicagoje) aptaria A. Valeškos Šv. Filomenos bažnyčiai padarytą ir parodoje išstatytą mozaiką. Šv. Filomenos bažnyčia yra visa išdekoruota lietuvių menininkų (A. Valeškos, A. Korsakaitės, Br. Jameikienės ir J Bakio) darbais.

BENDRUOMENĖS MĖNESIO PRASMĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

tijos žurnalas. Teko matyti ir buvusių ar esamų profesorių butuose ne kažinką — LE, viena kita angliška knyga, keletas lietuviškų dar iš stovyklų atsivežtų ar čia įsigytų - dovanotų, ir viskas. Arba prašau vieną inžinierių paskolinti "Technikos Žodžio" žurnalą. Atsako — neturiu. Teiraujuos vieno kunigo, ar neturi kartais "Lux Christi". Atsako — neturiu. Kiti jau man teigė, jog jie pažįstą lietuvių "inteligentų", kurie neprenumeruoja nė vieno lietuviško laikraščio. Kažkaip netelpa galvoj, kaip lygiai netelpa ir tai, kad profesionalas lietuvis neprenumeruotų to vienintelio, nors, sutikim, ir ne per daug turiningo, bet vis dėlto savo vienintelio lietuviško organo.

Vadinas, turime inteligentų, kuriems arba lietuviškas žurnalas ir lietuviška knyga jau per menki, arba jie iš viso "neturi" laiko skaityti. Stalius Petronis irgi ne per daug turi laiko skaityti, bet jis sako: reikia palaikyti savo spaudą. O dažnas inteligentas nė to pasakyti nemoka. Kokia baisi dekul-tū-ri-za-ci-ja! skiemeniuodamas sušuktų Kazys Pakštas, kaip jis šaukė, paskutinę savo kalbą sakydamas, 1960 metais Ateitininkų kongrese Chicagoj. Kalbėdamas apie imigrantų nu kultūrėjimą, taip jaudinosi, kad po kelių dienų ir numirė, tur būt, iš desperacijos, kad po jo ant jo nebaigtų darbų ir aplamai ant Lietuvos geografijos problemų čia teks statyti kryžių.

Yra dar mūsų inteligentų, kurių gražiuos nuosavuos namuos ("inteligentiškai" kalbant, reikėtų sakyti **rezidencijoj**) knygų spinta ar lentyna yra, anot Vaižganto, nežinomas baldas, o jei ir yra toks mažytis baldelis dėl žmonių akių, tai jame kaip visos išminties šaltinis bus pigi amerikoniška enciklopedija, pirkta maisto krautuvėj po dolerį už tomą, ir tai beveik viskas. O juk žmogaus inteligentiškumą bei kultūringumą rodo ne gražių stikliukų eilės valgomojo bufete, ne brangus kilimas salone ir ne bariukas apačioj, o knygos. Taip, tik knygos ir geri žurnalai. Jų neatstos nei dienraštis, nei radijas, nei televizorius, nei kas kita. Tik knyga teikia intelektui maisto, be kurio inteligencija blėsta ir nyksta. Be tinkamo maisto tiek augalas, tiek žmogus tampa nususėlis. Be knygų žmogus nukultūrėja, jei ir buvo kultūringas. Taip lygiai be lietuviškų knygų žmogus nulietuvėja, jei ir buvo susipratęs lietuvis. Ar ta liga pagydoma? Vargiai, jei ji perdaug įsisenėjusi. Bet galgi Bendruomenės gydytojai ir galėtų čia ką nors padėti. Verta pagalvoti.

Piniginė auka

Trečias opus dalykas tai piniginė auka. Tiesa, kad nemažai jau suaukota. Skaitant tik penkiolikos pastarųjų metų aukas, Altui sudėta apie pusė milijono dolerių. Šiluvos koplyčiai per tris šimtus tūkstančių, Lietuvių Fondui apie porą šimtų tūkstančių, Vasario 16 gimnazijai per šimtą tūkstančių, Dainavos stovyklai šimtas tūkstančių, nekalbant jau apie kasmet sudedamus tūkstančius savo parapijų, mokyklų bei kitokiems reikalams. O jei pridėsime J. Kapočiaus leidinius (LE ir kitus), kuriems prenumeratoriai sudėjo netoli, tur būt, milijono, ir kelis milijonus Lietuvon pasiųstus siuntiniais, tai sumos atrodys nemažos. Bet prileidę, kad per tą keliolika metų suaukojom penkis milijonus dolerių ir prileidę tik kuklų šimto tūkstančių lietuvių JAV ir Kanadoj skaičių, gausime, kad per penkiolika metų kiekvienas lietuvis paaukojo po 50 dolerių arba per metus po 3 dolerius ir 30 centų. Dabar jau viskas atrodo kukliau. Faktiškai žymi dalis aukoja dar mažiau, o yra ir tokių, kurie nieko neaukoja. Tad kitiems tenka dėti po daugiau. Ir jeigu nebūtų, kurie aukoja šimtais ir tūkstančiais, tai mūsų visuomeninis bei kultūrinis lygis būtų daug žemesnis. Ir priešingai: jeigu nebūtų pagailėję šimtinių visi tie, kurie nedavė, bet galėjo duoti, tai visi mūsų fondai ir visos institucijos būtų mažiausiai dvigubai pajėgesni. Tada ir mūsų bendruomenės savijauta ir veikla būtų visai kitokia. O mūsų žmonės pinigų jau turi ir savo malonumams jų negaili.

Tai rodo kad ir visokios lietuvių kelionės užsienin. Laikraščiuose pilna pranešimų: vieni išvykę praleisti medaus mėnesio, kiti šiaip sau "pasivažinėti po Europą", kiti sakosi norį "susipažinti su kitų šalių gyvenimo būdu", dar kiti "šventų žemių aplankyti" ir panašiais kilniais tikslais. Yra žmonių, kurie reguliariai kasmet važiuoja atostogauti Europon, o ne vienas europietis kuone kasmet atvyksta Amerikon įvairių "reikalų" atlikti. Toks Danas Kuraitis jau daug kartų yra visą pasaulį apkeliavęs ir dar, tur būt, keliaus. O štai neseniai laikraščiai rašė, kad vienas kunigas iš Los Angeles atostogavo net trijuose kontinentuose — Australijoj, Azijoj ir Europoj — ir gerai pasilsėjęs vėl grįžo namo, o kitas australietis kunigas dar plačiau važinėjo ir vien už lėktuvą sakėsi išmokėjęs pusantro tūkstančio dolerių. Kad dar daugiau keliautų, net JAV LB Centro valdyba pasisiūlė patarnauti — pati pradėjo organizuoti ekskursijas Europon. St. Gečas, kaip ekskursijų organizatorius, informuoja, kad ekskursantų dalis, 40 dalyvių, laimingai pasiekė Paryžių, o iš ten išvažinėjo po visas šalis. Jau ir kitiems metams esanti pasirašyta sutartis su Lufthansos lėktuvų bendrove nugabenti Europon net 130 keleivių. Bet juk ne apie visus laikraščiai parašo. Kiti važinėja ir iš kuklumo nesigiria. Tad tenka prileisti, kad keliaujama kasmet šimtais. Vidutiniškai kiekvienas keliautojas išleidžia apytikriai apie tūkstantį dolerių, tad per vieną vasarą išleidžiama šimtais tūkstančių.

Sakoma, kad kelionės esančios teigiamas dalykas. Mat, jos plečiančios žmogaus akiratį ir, svarbiausia, labai lengvu, maloniu būdu: nusipirkai bilietą, sėdi sau, važiuoji ir dairais į visas puses. Naktį gražiam viešbuty minkštoj lovoj išsimiegi ir vėl toliau keliauji. Ir pasilsi, ir prasilavini, ir pagerėjusia nuotaika grįžti namo.

Bet kiekvienas medalis, kaip sakoma, turi ir antrą pusę. Šiaip ar taip, daugumos kelionės tėra grynai asmeninio malonumo reikalas, be jokios visuomeninės misijos, be jokio kilnesnio tikslo. Faktiškai tai jau tam tikra prabanga. Visuomeniniu požiūriu asmeninio malonumo siekimas būtų nepeiktinas dalykas, jei jis būtų bent kiek susietas su visuomenine nauda. Deja, daugumoje atvejų to nėra. Tiesa, Bendruomenės ekskursijos organizatoriai skelbė, kad ekskursantai turi būti sumokėję solidarumo mokestį — 2 dolerius. Bet jeigu B-nei iš tos ekskursijos tik tiek tėra naudos, tai bene būtų geriau, kad ji tos ekskursijos visai neorganizuotų ir neskatintų be reikalo pinigų mėtyti. Du doleriai bendruomenei prie tūkstančio vienkartiniam asmeniniam malonumui rodo šiaip ar taip nemažą egoizmo ir beveik jokio visuomeninio susipratimo. Bendruomenei, lietuvybei bei Lietuvai nėra jokios naudos iš tų, kurie važinėja po Londonus ir Paryžius, Liurdus ir Romas, bet nė iš tolo nepažvelgia nei į Vasario 16, nei į Saleziečių ten pat esančias mokyklas, nei į kitus lietuviškus reikalus. Spaudoje teisingai ne kartą buvo rašoma, kad visi tie, kurie asmeniniam malonumui gali išleisti apie tūkstantį, lengvai galėtų dar dešimtį nuošimčių pridėti ir visuomeniniams reikalams. Kai to nedaro, jie pasirodo, kas jie iš tikrųjų yra. Tai, žinoma, neliečia tų, kurie keliauja mokslo reikalais ar su kokia visuomenine misija.

*

Kokia iš to viso siūlosi išvada? Gal būt tokia, kad mūsų žmonės pinigų turi pakankamai ir, gal būt, ne tik savo malonumui, kad jie, bent dalis jų, sutiktų paremti ir visuomeninius reikalus, jei kas tą svarbų reikalą primintų. Tai ir būtų konkretus B-nės veikėjams uždavinys. Kiekvienos apylinkės valdyba turėtų mokėti įtraukti tokius žmones į visuomeninių darbų talką. Spaudoj buvo rašoma, kad kiekviena pajėgi šeima, pvz. turinti metinių pajamų aštuonis ar daugiau tūkstančių dolerių, turėtų būti kurios nors lietuviškos institucijos, pvz. Lietuvių Fondo, rėmėja bent kiek didesne pinigine auka. Apylinkių vadovybės turėtų turėti šiam reikalui konkrečius planus ir juos vykdyti.

A. Rimvydas

Jonas Kelečius — Rebeka

KRIKŠČIONIŠKOS LAISVĖS KLAUSIMU

(Atkelta iš 1 psl.)

nes čia, tur būt, mažiausiai veikia išoriniai atsitiktinumai, tačiau kiekvienas, kuris bandė skaudančia galva subalansuoti savo banko knygelę, net ir matematikoje per daug laisvės neatras. Todėl, rasdami laisvę tiktai idealioje tikrovėje, turime sakyti, kad žmogus nėra visiškai laisvas, bet tiktai įpareigotas laisvės siekti. Ši pareiga nėra išoriniai primesta, bet plaukia iš pačios žmogaus dvasios, nes laisvė kaip tik ir yra savarankiškas dvasios plėtojimas.

Duotasis apibrėžimas, nors ir juo vadovausiuos paskaitoje, turi ir savo silpnų pusių. Sunku čia išspręsti žmogaus atsakomybės problemą. Atrodytų, kad žmogus yra atsakingas tiktai tada, kada jis veikia laisvai, bet, jeigu esame pasiryžę vartoti žodį laisvė apibrėžta prasme, išeitų, kad žmogus yra laisvas, todėl atsakingas, kol jis daro gerai, bet, padaręs blogai, savo laisvės, ir tuo pačiu atsakomybės, nustoja. Kodėl tokia išvada? Todėl, kad žmogus negali klysti tol, kol jis veikia pagal vidinius dvasios dėsnius. Jeigu jis klysta, tai todėl, kad pasiduoda išorinėms priežastims, bet, kur veikia priežastys, žmogus nebėra laisvas. Jei mokslininkas klydo, nes, ambicijos vedamas, per anksti paskelbė išvadas, turime sakyti, kad jis buvo priverstas, priežasčių paveiktas. Bet tada ar ji galima kaltinti už padarytą klaidą? Tačiau jeigu žmogus nėra atsakingas už klaidą, už nuodėmę, sunku, jeigu iš viso galima, tai suderinti su krikščionišku tikėjimu ir mūsų pačių savęs supratimu.

Kitas sunkumas, aštrus ypatingai katalikui, liečia Dievo supratimą. Jeigu Dievas yra Transcendentinė Būtis, tada žmogui Dievo valia yra primesta, nes ji kyla ne iš pačios žmogaus sąmonės, bet iš išorinės jėgos, būtent — Dievo. Ryžtas sutapti su Dievo valia ir laisvės siekimas tampa vienas kitam priešingi. Šis priešingumas yra ypatingai aštrus, nes, norėdami jį pašalinti, turime atsisakyti transcendentiniai suprasto Dievo arba visko, kas yra žmogiška. Priešingumas išnyktų, jei Dievą suprasime imanentine prasme — žmogaus sąmonę padarydami Dieviškojo asmens dalimi, tačiau katalikui tai būtų labai sunku. Galima konfliktą švelninti ir kitais būdais, tačiau šiuo metu nesu tikras, ar jie visai sėkmingi. Pagalbon ateitų bent dvi katalikų doktrinos: panašumas, teigiant, kad Dievas žmogų sukūrė panašų į save, ir mistinės vizijos. Nei viena iš jų žmogaus nedaro Dievo dalimi, tačiau abi mažina atstumą tarp žmogaus ir Dievo. Jų vedami, gal ir galėtumėm suprasti Dievo valią taip, kad ji neprieštarautų žmogaus laisvei.

Matome, kad duotas laisvės apibrėžimas yra problematiškas. Ir aš to jokiu būdu nenoriu nuslėpti. Kodėl tad jį iš viso pasirinkau? Atsakyti galime labai trumpai: kiti aptarimai yra dar problematiškesni, jeigu jie formaliai sau neprieštarauja. Paimkime pavyzdžiui laisvę, suprastą kaip galią nesuvaržytai pasirinkti. Esu laisvas, nes padariau viena, o galėjau padaryti visiškai kitaip. Pirma, tačiau, tokiu atveju laisvės klausimas atsistotų grynai faktinėje, mokslinėje plotmėje. Norėdami sužinoti, ar žmogus laisvas, tikrintumėme visus veiksmus, ieškodami nors vieno, kur buvo padaryta vienaip, o buvo galima daryti kitaip. Tačiau **mokslas kaip tik yra užsiangažavęs** tokių situacijų nerasti, nes čia laisvas veiksmas būtų veiksmas be priežasčių, ir joks mokslas tokių negali toleruoti. Tokiu būdu, smarkiai rizikuojama visai laisvės nerasti. Jeigu ją randame, tai laisvė tapatinama su arbitrariškumu, nes tiktai visai nesuvaržytas veiksmas vadintinas laisvu. Todėl, pavyzdžiui, moralus žmogus nebūtų laisvas, bet nemoralus — būtų. Nes moralus žmogus seka moralės dėsnius, kokie jie bebūtų, ir tuo yra suvaržytas. Nemoralus žmogus jais negyvena ir tuo pasilieka laisvas. Tačiau tokia laisvė tkiriausiai tėra tik iliuzija, nes ar galime vadinti laisvu tą, kuris tegyvena spontaniškame jausmų ir instinktų žaidime? Todėl ir duotasis laisvės aptarimas neriša laisvės su bet kokių varžtų nebuvimu. Laisvė todėl rišama su vidutiniu būtinumu, ir jai priešstarauja tiktai dvasiai svetimi suvaržymai.

Krikščioniška laisvė irgi suprastina dvasios vidinio vystimosi prasme. Tiktai specifiškai krikščioniška sąmonė duoda jai savitą atspalvį. Krikščionišką sąmonę apsprendžia krikščionies priklausymas tikinčiųjų bendruomenei, kurioje tęsiama nuo amžių pradėta išganymo istorija. Ši istorija taip pat turi savus, vidinius dėsnius, todėl ir čia laisvė yra krikščioniškos dvasios savarankiškas vystymasis.

Laisvės problema krikščioniui, atrodytų, kyla trijose plotmėse: Bažnyčioje, pasaulyje ir santykyje su Dievu. Bandysime trumpai pažvelgti į kiekvieną iš šių plotmių atskirai.

3. Laisvė Bažnyčioje

Teigimą, kad katalikas pasilieka laisvas Bažnyčioje, čia bandysime remti, žvelgdami į Bažnyčios bendruomeninį charakterį. Šis veda prie išvados, kad Bažnyčioje tikinčiajam negali būti svetimo autoriteto, nors Bažnyčios istorijoje tokį autoritetą dažnai bandyta sukurti.

Tikinčiojo priklausymas Bažnyčiai pasireiškia jo dalyvavimu Bažnyčios gyvenime, tiek protiniame, tiek moraliniame, tiek jausminiame ir liturginiame. Gyvendamas Bažnyčioje, žmogus savo dvasiai duoda atitinkamą atspalvį, ir ši krikščioniška dvasia, kurioje jis dalyvauja, gyvendamas Bažnyčioje, nėra jam svetima, bet yra jo paties dvasia. Ta prasme, tikinčiajam Bažnyčios dvasia yra tik tai jo paties dvasios pratęsimas, ir iš kitos pusės, jo paties dvasia sudaro Bažnyčios

(Nukelta į 4 psl.)

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatai-Protezai, Med. bandažai, Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Resid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6 - 8 val. vak. Šeštadieniais 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, res. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val., penktad. 10 v. r. iki 9 v. v., Šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet.
Ligonius priima pagal susitarimą

Ofiso 735-4477; Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LLIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1—3 ir 6-8 val. vak. Šešt. 12—3 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court. Cicero
VAL.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 ir pagal susitarimą.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12—4 p. p., 6—8 val. vak. Šeštad. 12—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirmad. ketvirt. 5—8
antrad., penkt. 1—4
Priiminėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PUllman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v. šešt. 1-2 p. p. ir treč. uždaryta

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p.
Išskyrus trečiadienį

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 South Kedzie Avenue
Tik pirmadieniais ir ketvirtadieniais VAL. nuo 2 iki 7 val. vak.
Aptarnauja tik senuosius pacientus
Naujų nebepriima

TEL. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmad. antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir Šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290.

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL: 1 val p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslės ir šlapumo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Atostogose iki spalio 15 d.

Ofiso telef. CLiffside 4-2896
Resid. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
4644 So. Ashland Avenue
Valandos kiekvieną dieną 2—4 ir 6—8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Sekmad.: 2 v. — 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priimėja ligonius tik susitarus
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 p. p.
Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v.
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta

Tel. PRospect 6- 9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 6-8
Tik svarbiais atsitikimais susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

Pasaulinė paroda New Yorke (3)

Paulius Jurkus

Patekęs į tarptautinį rajoną, rasi per 40 vietų, kurias norėtum apžiūrėti. Daug gražių pastatų, daug žmonių, apsirengusių tautiniais drabužiais, kviečia užeiti. Taigi, paskubėkim.

Tarp Azijos egzotinių stogų, Afrikos šiaudinių kaimų pasigesi didžiųjų Europos valstybių. Nėra Anglijos, Prancūzijos, Vokietijos, Italijos, Sov. Sąjungos. Pasibrangino jos, ar jom atrodė per brangu dalyvauti šioj parodoj.

Savo paviljonuose tautos išdėstė visa, kas jom būdinga. Atsivežė savo gaminių, rankdarbių, praeities nuotrupų. Atsivežė daug, o patalpos — mažos. Taip daugel paviljonų pasidarė perkrauti, užversti smulkiomis apyvokos prekėmis.

Kai, apėjęs plotą, sėdi ant suoliuko, stebi fontanų nesibaigiamą žaismą, imi ir paklausi savęs: kuris paviljonas gražiausias ir įspūdingiausias. Atsakymą greit surasi — Ispanijos!

Ispanų turtai

Paviljonas patraukia ir savo masyvia statyba. Sukrauta lyg iš dėžių, be langų. Atrodo kaip tvirtovė. Viduje — daug kiemų, terasų. Vestibiulyje per milžinišką sieną nutapytas abstraktus paveikslas. Stovi pora modernių statulų.

Salėse — erdvu. Kaip kitur prikimšta ir ankšta, taip čia ištaigiai daug vietos. Takuose, laiptuose pristatyta dekoratyvių vazų, gėlių. Eksponatam pritaikyti stalai ir apšvietimas.

Lubos išklotos juodais, kvadratiniais medžio galais (kokių 3x3) colių), tarp jų įdėti žemesni tarpai kokio 1 col. Kur reikalinga, tie galai virsta keturkampiais vamzdžiais ir nusileidžia žemyn viršum stalų. Vamzdžių galuose įtaisytos elektros lempos, kurios apšviečia padėtus daiktus. Visa kita lieka malonioje prieblandoje.

Ispanai atvežė daug meno ir kultūros turtų. Įrengta atskira galerija. Didžiosiose salėse pristatomi senieji meisteriai — El Greco, Valasquez, Goya, Murillo, Ribera, Zurbaran. Jų kūriniai šiemet pakeisti. Kitose salėse matai Picasso, Salvador Dali. Viena salė skirta dabarties menui. Ten kūriniai dažnai keičiami.

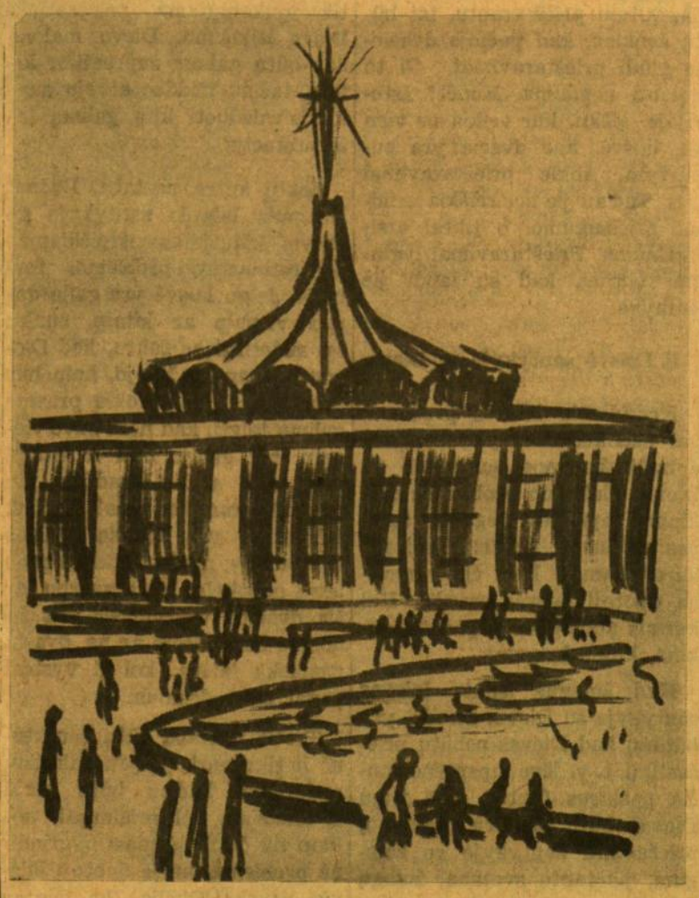

Labiausiai lankomas Vatikano paviljonas

Parodomi ir jų viduramžių meno pavyzdžiai. Pritemdytoje salėje, drobės fonuose išstatytos gražiai apšviestos gotikinės statulos, kryžiai, bažnytiniai drabužiai. Prieblandos skliautuose aidi viduramžių religinė muzika.

Pakeistas ir istorinis skyrius. Pernai čia buvo Pilypo kardas, dabar Karolio V statula, karalienės Izabelės papuošalai ir k. Didelis knygų skyrius. Yra ir prekių, bet jos nekrinta į akis. Jos taip pat turi savo vietą ir savo apšvietimą. Sargai ir pareigūnai nesistengia žmonėm aiškinti ir įsiteikti. Visi palikti ramybėje. Gali pasėdėti, pasidžiaugti, niekas tavęs nesukliudys. Gali mąstyti apie tą žemę, kurioje išaugo tiek daug dailininkų, šventųjų. Jų gilus tikėjimas ir dabar matosi. Gali įvairiai mąstyti ir apie Franco, kurio portreto paviljone tikriausiai nerasi. Jeigu ir yra, tai jis nekrinta lankytojams į akis.

Yra čia ir restoranų, vieni pigesni, kiti brangesni. Yra kinas r teatras, kuriame šoka garsūs ispanų šokėjai. Lauko terasoje kasdien demonstruojami tautiniai šokiai.

Išėjęs iš paviljono į judrias gatves, būtinai nori pailsėti ant suoliuko ir pagalvoti. Įspūdis toks didelis, kad jo negali užmiršti. Vėl prie progos tave traukia Ispanija užeiti pasigrožėti, pailsėti.

Vatikane

Be abejo, visoje parodoje labiausiai lankomas yra Vatikano paviljonas. Visus traukia pats brangiausias parodos eksponatas — Mykolo Angelo Pieta.

Paviljono fronte, praėjęs vėliavas, matai V. K. Jonyno sukurtą reljefinę skulptūrą. Viršum stogo to paties dailininko padarytas kryžius. Koplyčioje rasime jo altoriaus stalą ir monstranciją.

Pirmiausia visi lankytojai patenka į koridorių, kuriame pristatomas senasis ir dabarties menas. Senasis rodomas spalvotom nuotraukom, moderniojo meno išstatyti patys originalai. Pridėta daug, užpildyta kiekviena pėda,

Trys takai veda į Pietos salę. Ten visa aptemdyta. Apšviesta tik garsusis kūrinys. Čia lankytoją palydi graži bažnytinė muzika. Visi praeina didžiai susikaupę ir įspūdžio pagauti.

Pirmasis aukštas — rodo Bažnyčios susirinkimą, Bažnyčios plačią veiklą įvairiuose kraštuose ir misijose. Rasime Sikstinos koplyčios lubas ir sieną (spalvotos nuotraukos), rasime modernių vėliavų, gražų vaikų skyrių. Pridėta labai daug paveikslų. Toje daugybėje sunkiai surandi Sibiro maldaknygės vitriną, kuri pakabinta prie koplyčios laiptų. Žemai ant sienų surasi V. Kašubos švine iškaltus įvairius tekstus. Antrame aukšte — Gerojo Ganytojo koplyčia.

Paviljonas labai gausiai lankomas, daugybė žmonių pereina per koplyčią, kurioje dažnai vyksta pamaldos. Viskas taip sutvarkyta, kad lankytojai joms netrukdo.

Paviljonas šiaip yra perkimštas. Rasime net kardinolo Spellmano pinigų kolekciją, bet niekur nėra prisiminta persekiojama ir kenčianti Bažnyčia už geležinės sienos. Pro ją praeita tylom, lyg jos nebūtų.

Praeitis ir prekyba

Marguliuojančioje aikštėje matysi visokiausių tautų, matysi keistų keisčiausių namų, restoranų, iš kur dvelks niekada nepajusti kvapai. Čia kiekvienas vaišina pagal savo tautos papročius. Užeik, atsisėsk terason. Užeik į jų krautuves ir pirk. Svarbiausia — pirk. Reikia pinigų. Pinigų. Dolerių reikia. Tad daugumoje tų paviljonų šalia praeities ir kultūros eksponatų grūste prigrūsta batukų, drabužėlių, apyrankių ir kitokio šlamšto.

Įspūdingiausias Ispanijos paviljonas

Iš tos "mugės" išsiskiria bent keli paviljonai.

Jordanas, pasivadinęs Šventąja Žeme, turi labai modernų pastatą. Jo paviljone nėra lygios sienos ir stogo — viskas raityta, banguota. Puikūs skaldyto stiklo vitražai, viduje — religinė skulptūra.

Meksika turi įspūdingą namą ir atsivežė daug senosios skulptūros. Prie jos išstatė gausią barokinę skulptūrą ir šių laikų tapybą. Gausus jų keramikos skyrius.

Filipinai patraukia milžiniškom lentom, kuriose išdrošta masinės scenos. Tai daugiausia jų tautos herojiniai žygiai. Rasi ten ir generolą McArthurą, šsikeliantį į Filipinus.

Belgai pasistatė atskirą kaimą, viso 23 pastatus. Tame kaime yra bažnyčia, rotušė, daugybė kitų namų, malūnas. Visa padaryta senoviškai. Įspūdis nepaprastas. Iš karto pasijunti, lyg būtum patekęs į senovės miestą. Kokių kultūros ir meno paminklų čia daugiau nėra. Visi namai ir visi maži kambariai paversti valgyklom, užkandinėm, krautuvėm.

Japonai užėmė didelį plotą. Sutelkė dėmesį paviljono išorei. Jį sunki ir moderni, išauginta iš jų architektūros. Prie vartų dažnai muša gongą — tokį didelį būgną ir kviečia užeiti. Viduje skoningai parodyta viso ko po truputį. Daugiausia dėmesio skiriama dabarties pramonei.

Danai atvežė apsčiai baldų ir gerai jais prekiauja. Šiaip jų paviljonas gana jaukus, gausiai lankomas. **Švedų** namas irgi gražus, pilna visokių išdirbinių.

Indijos paviljone parodoma jų senieji laikai, senoji kultūra ir pristatomos pastangos atsikurti. **Pakistanas** perkrautas, didesnio įspūdžio nepadaro. **Korėjos** paviljonas turi gražų fasadą, bet viduje — tik prekės. **Venecueloje** rasi geros kavos, **Kinijos** (tautinės) paviljonas atrodo kaip koks jų didikų namas ar dvaras. Viduje kartais demonstruojama, kaip daromi piešiniai tušu. **Egipto (JAR)** vidus gana gražiai sutvarkytas, Lebano, Sudano, Maroko paviljonuose gausu kilimų, visokiausių metalo dirbinių. Gausu ten ir įvairiausių kvapų bei triukšmo.

Tačiau už visus labiausiai triukšmauja Afrika. Afrikos paviljone rodomi visokie žvėrys, atvežta ir to krašto negrų. Jie šoka, dainuoja ir muša būgnus. Į jų šauksmą, pajutę savo krašto nostalgiją, susirenka nemaža spalvotųjų žmonių.

Netoli Vatikano yra tarptautinė aikštė, kur visos tautos turi savo krautuvėles. Langas prie lango, durys prie durų. Žmonių daugybė. Eina, perka, eina. Čia. Čia gali gauti visokiausių niekų ir begales suve-

(Nukelta į 5 psl.)

Stasė Šakytė

LENKIAMAS LANKAS

Piešinys Prano Gailiaus

KANČIA

Išsiveržiu,
kaip vulkanas,
raižydamas dangų
aštriais
ugnies gabalais.
Kalu ir lipdau
sunkią,
rauplėtą geležį.
Lydau
per skausmo
ir grožio gelmes prasiveržusį
veidą.

LANKAS IR LIEPSNA

Iš tamsių
geležies rūdos lašų
renkamas
kentėjimo ženklas
ir lenkiamas
lankas.

Iš tamsių
geležies rūdos lašų
liejamas
kentėjimo ženklas

ir išlenktas
lankas
nebus niekada tuščias,
jei nenutrūkstanti liepsna
išlies mane
į žvakę.

VARIACIJOS

Įsižiūrėk
metalo dirgsniais išvedžiotą
šaltą kūną
ir kaip, metalui
pervėrus metalą,
šoka
kibirkštis.

Įsiklausyk, kaip viskas
tyliai
virpa,
bespalvėm gatvėm susibėgant.
Ir įsijausk į šviesų,
bespalvius dirgsniuos
nuskandintą
miestą.

UŽ JUODOJO KORIO

Už juodojo korio
tik juoda ir balta,
tik balta ir juoda.

Šventykloj nėra
paliktų smilkalų,
tik palenktos galvos —
Už juodojo korio
tik juoda ir balta,
tik balta ir juoda.

Šventykloj nėra
iškraipytų garsų
tik pakilus giesmė —

Į VASARĄ

Mano vitraže vis dar skaudžiai
klykia
vieną rudenį girdėti paukščiai,
ir vis regiu,
kaip jie sparnus ir kaklą
į padangę tiesia.

O,
kad ir aš lengvai galėčiau
palikti savo džiaugsmą,
užverst sunkias devynias
mąstymų knygas,
palikt save
ir lėkt į vasarą,
kaip paukščiai.

Socialinis įvykis

William Inge

VIENAVEIKSMIS VAIDINIMAS

Scena vyksta jaunos Hollywoodo poros Randy Brooks ir Carole Mason namų miegamajame. Pora yra neseniai vedusi ir pradėjusi karjerą filme. Matyti gausus perteklius ir minimalus skonis. Yra vėlus rytas ir pora miega, bet Randy pabunda, siekia cigaretės, užsidega ir prislėgtai trina kaktą. Kas nors, atrodo, jį slegia. Jis lipa iš lovos užsivelka chalatą ir susirūpinęs žengia. Pagaliau jis spaudžia vidaus telefono skambutį ir kalba virėjai.

RANDY: (Vidaus telefonu.) Muriel? Mes jau keliamės. Atnešk, kaip paprastai, pusryčius.

(Jis pakabina ragelį ir eina į tualetą praustis. Dabar nubunda Carole. Ji taip pat užsidega cigaretę ir atrodo taipgi susirūpinusi. Tada ji pašaukia Randy.)

CAROLE: Aš sunkiai naktį miegojau, vis galvodama apie tai.

RANDY: (Eidamas. Bet, mieloji, laidotuvės pradedamos apie pietus, gi dabar jau pusė vienuolikos.

CAROLE: Visi tenai bus.

RANDY: Tačiau, mieloji, nėra priežasties jaustis paniekintam. Mes abu dar esame labai nauji filme. Mes nesame, kaip tie senieji, kurie dirbo su Scotty.

Copyright by William Inge.

CAROLE: Sandra ir Don niekada nedirbo su Scotty. Taip pat Debby ir Chris arba Anne ir Mark.

RANDY: Aš žinau, mieloji, bet mes apie tai jau kalbėjom.

CAROLE: Nors aš niekad nedirbau su Scotty, bet aš jį kartą sutikau, jis šoko su manimi baliuje. Jis man buvo labai malonus ir pasakė labai puikių komplimentų. Aš sutikau jo žmoną taip pat. (Pagalvojusi) Aš nelabai ją mėgstu.

RANDY: Gal būt, aš vėl paskambinsiu Maikiui. (Jis pakelia miesto telefoną ir suka.)

CAROLE: Ką gero gali agentas padaryti? Mes juk neieškom darbo.

RANDY: Jis, gal būt, suras kelią, kad mes būtume pakviesti.

CAROLE: Aš galiu lažintis.

RANDY: (Į telefoną.) Maikį Forster, prašau. Skambina Randy Brooks.

CAROLE: Visi kvietimai atėjo iš Scotty žmonos. Pasakyk Maikiui, kad galvoji, jog ten neapsižiūrėjo. Gal būt, jis gali anai paskambinti ir pasakyti, kad visuose straipsniuose pristatė tave kaip jaunąjį Scotty Woodrow ir kad jis buvo tavo idealas.

RANDY: (Kalba telefonu.) Maikis? Randy. Žiūrėk, Maiki, Carole ir aš vis dar nepakviesti ir aš negaliu atsistebėti, kad yra neapsižiūrėjimas ar kas panašaus. Tarp kitko, Carole buvo didelė Scotty draugė ir jai labai skaudu, kad ji praleista. Aš niekada jo nepažinau, bet kiekvienas žino, kaip aš jį visuomet gerbiau. Vienam pasikalbėjime su spaudos atstovais aš pasakiau: "Scotty Woodrow yra dar didžiausias". Dabar, aš negalėčiau taip sakyti. Jeigu jūs vis dėlto klaustumėt, atrodytų didelis manęs pažeminimas teirautis apie tokius daiktus, kada, taip sakant, aš rūpinuos savo karjera... Gerai, pažiūrėk, pabandyk ką nors padaryti, Maiki. Carole ir aš abu turime ten būti... O. K., Maiki, paskambink mums tuoj, kai tik patirsi. (Pakabina ragelį.)

CAROLE: Jis negalės pakviesti mūsų į Disneyland.

RANDY: Jis sako, kad tik Scotty artimiausi draugai tepakviesti.

CAROLE: O, taip. Pusė visų žmonių eina. Aš lažinuos, niekuomet jo nesutiksiu.

RANDY: Taip, bet ką mes galim padaryti?

CAROLE: Sandra pasirodys labai gražiai. Tiesiog stebinančiai. Ir ji taip pasisiuvo suknelę, kad gali vėliau nusiimti rankoves ir dėvėti vakarienės ar kokteilių metu. Tarp kitko, juoda dabar yra labai šauni spalva.

RANDY: Tu pasakei Sandrai ir Donui, kad mes nesame pakviesti?

CAROLE: Žinoma ne. Aš pamelavau ir pasakiau, kad mes vykstame. Dabar, kai mes negausim kvietimo, aš vėl turėsiu meluoti ir sakyti, kad mes apsinuodijom maistu ar ką nors kita.

RANDY: Kaip Anne ir Mark gavo kvietimą?

CAROLE: Markas vaidino Scotty sūnų viename filme.

RANDY: Kada? Aš nebeprisimenu.

CAROLE: Tai labai seniai, prieš mums ateinant į sceną.

RANDY: (Momentą galvoja.) Tai reiškia, Mark yra senesnis, negu jis rodosi.

CAROLE: Aš nežinau, bet rolė buvo labai jauno, praktiškai kūdikiška.

RANDY: Taip, aš lažinuos — Mark yra trisdešimt.

CAROLE: Prakeikimas, ką aš turėsiu pasakyti Sandrai. Ji po visko pakvietė į savo namus, ir aš kvietimą priėmiau.

RANDY: (Truputį susirūpinęs.) Ji nerengia baliaus.

CAROLE: Ne. Ji tik pakvietė kai kuriuos draugus atvykti po visko išgerti keletą stiklų ir pakalbėti, koks didelis asmuo buvo Scotty ir apie kitką. Ji sakė, kad galvojanti, jog mes būsime baisiai prislėgti. Tarp kitko, Scotty Woodrow praktiškai buvo įžymybė, ar kas nors panašaus. Pagalvok tik. Jis buvo žvaigždė net keturiasdešimt metų.

RANDY: Taip. Jis buvo tikrai didelis. Tai verčia mane labai nusižeminančiai galvoti apie tokį asmenį kaip Scotty.

CAROLE: Jie sakė, kad gėlių atsiuntė Prezidentas, karalienė Elzbieta ir...

RANDY: Svečių sąrašas bus išspausdintas kiekviename valstybės laikraštyje.

CAROLE: Tu žinai, mes galim įsiveržti.

RANDY: Ne, brangioji.

CAROLE: Kas gi čia žinos?

RANDY: Kaip mes jausimės po to, kai turėsime pasisveikinti su ponia Woodrow?

CAROLE: Ji gali užmiršti, ar mus kvietė ar ne.

RANDY: Mieloji, aš nenoriu veržtis. Tai ir viskas. Aš ne.

CAROLE: Kiekvienas beveik garantuotas, kad mes esame pakviesti. Aš galvoju, kad mes abu esame taip pat įžymūs kaip Sandra ar Don, ar visi kiti. Jeigu tu klausi manęs, tai mieliau noriu įsiveržti, negu visai nebūti matoma... Gerai, tu negali tai vadinti socialiniu dalyku, bet tikriausia socialiniu įvykiu. Kiekvienu atveju visi bus ten. Visi.

RANDY: Gali būti, kad kiti taip pat pamelavo apie savo pakvietimą. Tu tiki tai ar ne?

CAROLE: (Svarsto.) Aš stebiuosi... Gerai, kiekvienu atveju, jie vyks. Aš galvoju, jie yra pakviesti.

RANDY: Aš nežinau, kodėl studija negalėjo mumis pasirūpinti su trupučiu spaudimo. Jie galėjo suprasti, kad svarbiausias mano karjeros reikalas — būti ten matomam, ir mano karjera studijai reiškia tiek pat, kiek man.

CAROLE: Tas pat čia. O, aš tik nežiū-

(Nukelta į 4 psl.)

William Inge yra 1913 m. gimęs amerikiečių dramaturgas, būdingas pokario lyrinio realizmo atstovas. Žymesnieji jo veikalai: "Come Back, Little Sheba" 1951 m., Picnic 1953, Bus Stop 1955 m. Rašytojas yra gimęs Independence, Kansas, baigęs George Peabody universitetą. Yra laimėjęs Pulitzer premiją, New Yorko Dramos kritikų ratelio premiją, Donaldson premiją už Picnic 1953 m., taip pat jis yra laimėjęs Oskaro premiją filme 1961 m. už geriausią metų filmo tekstą "Splendor in the Grass". Dramaturgas Inge davė specialų vertėjui sutikimą išversti šį kūrinį į lietuvių kalbą, prašydamas atsiųsti "Draugo" numerį, kuriame vienaveiksmis bus išspausdintas.

KRIKŠČIONIŠKOSIOS LAISVĖS KLAUSIMU

(Atkelta iš 2 psl.)

dvasią. Todėl tikinčiojo dvasia ir Bažnyčios dvasia nėra vienas kitam svetimi, bet yra organiškame vienume.

Todėl, Bažnyčios gyvenimas tikinčiajam nėra primestas, bet yra jo paties dvasios tąsa. Ir todėl Bažnyčioje tikintysis pasilieka laisvas, nes, priimdamas Bažnyčios doktriną ir moralinę bei sakramentinę discipliną, tikintysis nepasiduoda išorinių jėgų žaidimui, o priima savo paties gyvenimą, praplėstą tikinčiųjų bendruomenėje.

Tokiu būdu Bažnyčioje svetimo autoriteto būti negali. Autoritetu yra visa Bažnyčia, bet visa Bažnyčia yra tik tikinčiojo dvasios praplėtimas, ir mano dvasia negali būti sau pačiai svetima. Kai kas atsakys, kad visa tai labai gražu, tačiau ypatingos reikšmės neturi, nes kokia prasme, pavyzdžiui, galima teigti, kad Marijos dangun paėmimo doktrina išreiškianti mano paties dvasią, yra jau tas, į ką aš tikiu, kada aš pats apie tokį dalyką nieko anksčiau net ir negirdėjau? Keistai atrodo teigimas, kad žmogus tiki į tiesą, apie kurią jis net nėra girdėjęs, tačiau jis yra teisingas. Kad būtų aišku, vartokime tokį pavyzdį. Logikoje yra galima, priėmus kelias pagrindines aksiomas ir operacines taisykles, išvystyti visą logikos sistemą. Apsispręsdamas už tam tikrą grupę taisyklių, tuo pačiu apsisprendi ir už visas pasekmes. Tačiau, kol tos pasekmės nėra išvystytos, tol jos nėra žinomos, bet jos yra priimtos ir jų tiesa tikima. Panašiai reikia galvoti ir krikščionybės atveju. Asmuo, ryžęsis dalyvauti išganymo istorijoje, jau vien tuo priima visą tikėjimą, nors su kai kuriom tiesom jis dar būtų ir nesusipažinęs, gal apie jas net negirdėjęs. Todėl galima teigti, kad žmogus tiki tiesą, kurios nežino, nes ir nežinoma tiesa gali įkūnyti žmogaus dvasią.

Tokiu būdu Bažnyčios autoritetas tikinčiajam nėra prievartaujanti jėga, ir santykyje su juo kiekvienas tikintysis pasilieka laisvas. Svarbu tačiau pabrėžti, kad autoritetu yra visa Bažnyčia, o ne kokia atskira jos dalis. Jeigu tokia dalis pasiskelbia, kad ji pati sudaro visumą, ji jau nebeišreiškia mano tikėjimo ir tuo būdu ji tampa man svetima jėga. Bet koks bandymas čia išgauti pritarimą jau būtų lygus prievartai, nes būtų bandoma primesti dvasiai tai, ko ji savyje neturi. Ir iš kitos pusės yra svarbu pabrėžti šį momentą, bandant išspręsti, kas sutampa ar nesutampa su krikščionybe. Autoritetu čia pasilieka visa krikščionybė, o ne paskira dalis, nes daug kas, žvelgiant tiktai į dalį, atrodys nekrikščioniška, bet bus krikščioniška iš visumos taško žiūrint.

Būtų galima eiti toliau į detales, skiriant krikščionybėje esminius aspektus nuo neesminių. Kad Katalikų Bažnyčios mokyme yra neesminių ir gal net krikščionybei prieštaraujančių elementų, gana aišku, nes argi Bažnyčia galėjo per du tūkstančius metų išvengti svetimų jėgų įtakos? Tačiau nurodyti, kas yra esminio ir kas ne, yra jau teologijos ir Bažnyčios istorijos uždavinys, kurio čia negalime spręsti. Todėl šių kelių pastabų ir užtektų, parodant, kaip vartotinas duotasis laisvės aptarimas tikinčiojo laisvės Bažnyčioje problemos sprendimui.

Prieš paliekant šią temą, dar būtų verta žvilgterėti, kokia prasme tikintysis yra laisvas nustoti tikėti. Jeigu tikėjimas nebeišreiškia jo dvasios, kad išliktų laisvu, jis turi tikėjimą pamesti, nes toks tikėjimas tampa jam svetima jėga. Tačiau, jeigu jis nustoja tikėjęs išorinių priežasčių veikimo pasėkoje, jis nustoja tikėjęs ne laisvai, bet priverstas.

4. Laisvė pasaulyje.

Lygiai kaip tikinčiojo gyvenimas Bažnyčioje nesiduoda varžomas svetimo autoriteto, lygiai taip jis pasilieka laisvas savo pasaulinėje veikloje. Teisingai suprastas senasis šūkis "Tikėk ir daryk ką nori" šioje srityje yra mums pagrindiniu kelrodžiu.

Jeigu krikščionis pasaulyje elgiasi krikščioniškai, laisvės klausimas nekyla. Jeigu, iš kitos pusės, jis elgiasi nekrikščioniškai, jau pačiame savo elgesyje jis nėra laisvas. Todėl, jį lyg varžantys įsakymai yra iš tikro jo paties įsakymai ir, jiems paklusdamas, tikintysis tampa laisvu, bet, juos paneigdamas, savo laisvę praranda, nes krikščionybei prieštaraująs veiksmas prieštarauja jo paties krikščioniškai dvasiai, ir jis yra laisvas tiktai tiek, kiek jo pati dvasia nuosekliai vystosi.

Todėl ne kiekvienas Bažnyčios įsakymas tikinčiojo laisvę varžo. Tol, kol toks įsakymas išreiškia visą Bažnyčios tikėjimą, jisai tikinčiojo laisvės nesuvaržo. Suvaržymas kiltų tik tuo atveju, jeigu pats įsakymas nesutaptų su krikščionybe.

Panašiai turėtumėm kalbėti ir apie krikščionio veiklą visose,

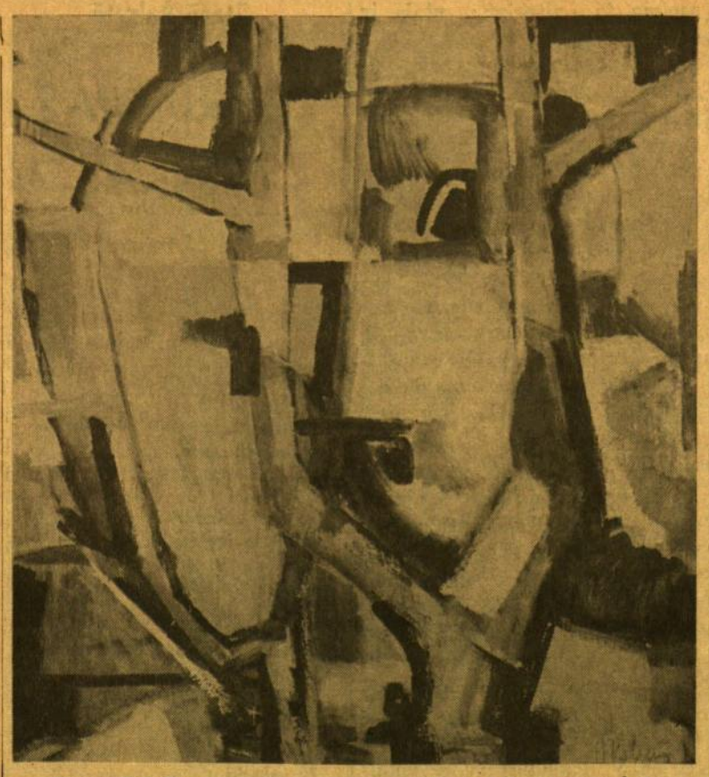

Jonas Kelečius — Abstraktinė kompozicija

tiesioginiai su tikėjimu nesurištose srityse, ar tai būtų mokslas, ar politika, ar menas, ar labdarybė. Kol jo veikla nuosekliai išreiškia jo dvasią, tol ji yra laisva. Nustojus būti krikščioniška, ji tuo pačiu nustoja būti ir laisva. Pirmuoju atveju, jam jokio raginimo nereikia, antruoju, tiktai paklusdamas Bažnyčiai, krikščionis pasilieka laisvu.

Kiekviena iš minėtų sričių taip pat yra žmogaus dvasios išraiška, ir ši dvasia visur turi savus dėsnius ir teises. Kaip ir krikščionybė, ir jos turi savą laisvę vystytis pagal savos dvasios dėsnius. Iš vieno taško žiūrint, šios sritys turi lygiai tokias pat teises kaip ir krikščionybė, nors krikščionybės universalumas kitais atvejais ir duotų jai pirmumą. Bet, kadangi jos yra lygiateisės, krikščionybė šių sričių negali išoriniai varžyti. Nes, taip darydama, krikščionybė tampa joms svetima jėga, kuri žeidžia jų laisvę. Ir todėl krikščionis moksle, mene ar politikoje veikia šių sričių vidiniais dėsniais ir, įveldamas į jas krikščionybę, varžo šių sričių laisvę.

Iš kitos pusės, krikščionybė taip pat apima ir moralę, bet moralė glūdi visoje žmogaus veikloje. Nemorali veiklos sritis prieštarauja žmogaus dvasiai, tačiau žmogaus veikla yra tik tiek pateisinama, kiek ji šią dvasią įkūnija. Todėl krikščioniškoji moralė, nepažeisdama laisvės, sąlygoja krikščionio veiklą visoje jo veikloje. Čia gal reikėtų trupučiuką daugiau paaiškinti. Net ir mokslas nėra amoralus, nes tai yra žmonių veikla, o ši veikla visada yra morali, t. y. moraliai sąlygota. Todėl ir moksliniame darbe visi vartojame moralinius vertinimus. Niekas neteisins daktarų, kurie mokslo vardu piaustė kalinius, nors tokie eksperimentai ir būtų medicinai svarbūs.

Sektų klausimas: ar yra įmanomas prieštaravimas tarp pasaulinės veiklos sričių ir krikščionybės? Principinis atsakymas būtų neigiamas. Tiek krikščionybė, tiek mokslas išreiškia žmogaus dvasią. Ir jeigu jie vienas kitam prieštarautų, tai būtų ženklas, kad pačioje dvasioje glūdi prieštaravimai. Gi to galvoti negalima. Kodėl? Istorijoje, aišku, kur veikia ne vien tik laisvė, kur dvasia yra suvaržyta, tokie prieštaravimai kils. Tačiau jie neišreiškia esminio priešingumo, o tiktai atsitiktinumą. Prieštaravimai lygintini viltimi, kad su laiku jie pranyks.

5. Laisvė santykyje su Dievu.

Krikščionio laisvės problema gal aštriausiai iškyla, bandant aptarti žmogaus santykius su Dievu. Platesnio problemos ryškinimo apsiimti negaliu, todėl pasitenkinsiu keliais žodžiais, nurodydamas, kaip čia vartotina duotoji laisvės sąvoka. Kai kuriais atžvilgiais ji padėtį sunkina, kitais lengvina.

Kad žmogus išliktų laisvas santykyje su Dievu, atrodo, yra būtina, kad Dievas nebūtų priežastimi, t. y. jėga, apsprendžiančia paskirus faktus. Nes jeigu Dievas būtų paskirų pasekmių priežastimi santykyje su žmogum, jis taptų svetima, žmogų prievartaujančia jėga. Jeigu ši išvada teisinga, ji sunkiai suderinama su malone ir malda, nes abejais atvejais, atrodo, kaip tik reikalaujama priežastinio Dievo įsikišimo. Dievo malonę dar būtų galima suprasti ir kitaip, tačiau maldos atveju sunku įsivaizduoti kitą galimą interpretaciją.

Sektų antra pastaba. Dažnai žmogaus laisvės santykyje su Dievu klausimas išreiškiamas predestinacijos problemos formoje. Jeigu laisvė yra galia daryti vienaip ar kitaip, sunku tai suderinti su faktu, kad Dievas nuo amžių žinojo, kaip bus apsispręsta. Nes, kokia prasme galima teigti, kad nors buvo vienaip, bet galėjo būti ir kitaip, kada nuo amžių pradžios jau buvo žinoma kas bus? Tačiau, jei laisvė yra vidinis dvasios vystymasis, predestinacijos problema nebekyla. Nėra svarbu, ar šis dvasios vystymasis yra žinomas kam kitam ar ne, dvasia pasilieka laisva, kol ji vystosi pagal savo dėsnius.

Trečia pastaba būtų bendresnė ir tikrumoje ją jau anksčiau padarėme. Tačiau būtų gerai šį klausimą vėl prisiminti, nes kaip tik čia ir slepiasi pagrindinė problema, kurią duotoji laisvės sąvoka iškelia. Jei Dievas nėra identiškas su žmogaus dvasia, atrodytų kad jis yra tai dvasiai svetimas, ir tuo būdu žmogus, priimdamas, pavyzdžiui, apreiškimą, priima ir savo laisvę varžančią jėgą. Čia ir kiltų reikalas rinktis, ar žmogaus laisvė ar transcedentiškai suprastas Dievas. Krikščioniui atrodytų, būtų geriausias toks sprendimas, kuris, nesutapatindamas Dievo su žmogum, matytų tarp žmogaus ir Dievo tęstinumą. Sprendimas galėtų eiti maždaug tokia kryptimi: Dievas yra galutinis žmogaus dvasios tikslas, kurio žmogaus dvasia pati savyje siekia. Šia kryptimi, kaip minėjau mus vestų mistinės vizijos doktrina.

Šia pastaba ir baigiu. Paskaitoje bandžiau duoti vieną laisvės apibrėžimą, iš daugelio galimų, ir pažiūrėti, kaip ši sąvoka vartotina, sprendžiant įvairius krikščioniškos laisvės srityje kylančius klausimus. Daugiau ko šia paskaita ir nebuvo siekta.

TELEVIZIJAS
paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoje $3 už dirbtuvės darbą $10 ir dalys. Pasiteiraukite apie naujas
J. MIGLINAS
2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarais pirmadieniais 7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 1027 m.g FM
Tel. HEmlock 4-2413
Tel. HEmlock 4-2413
7159 So. Maplewood Ave.
Chicago 29, Ill.

PLANINGAS TAUPYMAS
MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

Paskolos, perkant namus, daromos ilgiems terminams ir žemais nuošimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.
Dėl visų informacijų, kreipkitės į
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK RD. — CHICAGO — VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western PRosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais uždaryta.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SEPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTIJA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

4½% current dividend — 5% on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po ½% už kiekvienus metus, 4 metams pražjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta: Ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

105 BUICK'AI

Jei norit tikro bargeno, tai pamatykit asmeniškai DAN KURAITĮ. Jisai dežūros savo įstaigoj kol išparduos visus 105 Buick'us.
"Buick'as lietuviškas automobilis."
MILDA BUICK, INC.
Telef. — LAfayette 3-2022
907 West 35th Street, Chicago, Illinois, 60609

SOCIALINIS ĮVYKIS

(Atkelta iš 3 psl.)

nau, kaip aš galėsiu susitikti Sandrą ir Anne ir visus kitus ir įtikinti, kad mes tikrai buvome maistu apsinuodiję.

RANDY: Tu žinai, mes galim tikrai maistu apsinuodyti. Tik truputį. Truputis pasenusios mėsos tai padarytų. Tada mes pašaukiame daktarą ir...

CAROLE: (Pasibaisėjus.) Ne, aš pati savęs neapsisargdinsiu.

RANDY: Bet tik truputį, kad galėtum jiems tai sakyti, neslėpdama veido... (Lengvi žingsniai prie durų.) Įeikite. (Muriel, tarnaitė, įeina su padėklu.) Sveika, Muriel.

MURIEL: Labas rytas.

CAROLE: Sveika, Muriel.. Dėk čia kavą ant stalo. (Muriel padaro kaip liepta.)

MURIEL: Ponia Carole, aš tikiu, kad jūs atsimenate, jog aš šį rytą išvykstu.

CAROLE: O taip, aš buvau primiršus. Kada tu sugrįši, Muriel?

MURIEL: O aš grįšiu pietus paruošti laiku.

RANDY: Šiandien tavo laisva diena, Muriel?

MURIEL: Ne, ponas Randy. Aš vykstu į pono Woodrow laidotuves. (Jausti nedidelis jos pranašumas. Randy ir Carole žiūri į ją, staiga nustebę.)

RANDY: O... tai yra tiesa?

MURIEL: Ir po laidotuvių ponia Woodrow pakvietė mane atvykti į savo šeimą jos namuose.

CAROLE: Muriel, tu man anksčiau to nesakei.

RANDY: O, tu esi, Muriel, Scotty draugė?

MURIEL: Mano motina dirbo pas jį, kada jis tik pradėjo savo karjerą. Aš gimiau pono Woodrow vasarvietėje dar prieš tai, kai jis pirko didelius namus tame tarpeklyje. (Ji Carolei ir Randy atrodo labai didinga.)

RANDY: (Nustebęs.) Tikrai?

MURIEL: O taip. Ponas Woodrow buvo man labai geras, kada aš buvau dar vaikas. Mano motina dirbo pas jį ligi mirties. Aš galėjau ten taip pat likti, bet po to, kai ponas Woodrow vedė pastarąjį kartą, ji pasamdė labai daug prancūzų tarnų, aš nesutariau. Bet jie buvo man geri ir atsiųsdavo kiekvieneriais metais Kalėdų sveikinimus.

RANDY: O... Muriel, ar tu turi kuo nuvažiuoti į laidotuves?

MURIEL: Ne, ponas Brooks. Ponios Woodrow sekretorė sakė galinti paimti mano šeimą, bet dabar, kada Vincentas paliko mane ir paėmė automobilį, aš manau, kad aš imsiu taksi.

RANDI: Aaa, tai jau blogai.

CAROLE: (Galvodama.) Taip. Ar ne?

MURIEL: (Žengdama prie durų.) Taip, aš turiu dabar jau greitai eiti. Aš vilkėsiu naują, juodą suknelę. Visi dideli Hoolywoodo vardai ten bus. Aš noriu atrodyti, kaip galima geriau.

RANDY: (Sulaikydamas ją.) O, Muriel, ar jūs negalvojate važiuoti į laidotuves viena?

MURIEL: O ne, aš negalvojau.

CAROLE: Žiūrėk, Muriel, kodėl mes negalime važiuoti kartu? Aš manau... Gerai, žinoma, Randy ir aš esame pakviesti taip pat, bet mums bus labai malonu vykti su tavimi... kaip šeima, jūs žinote. Gi, tarp kitko, jūs ir esate viena iš mūsų, Muriel.

MURIEL: (Galvoja apie pasiūlymą.) Visi mes vyksime kartu, humm?

CAROLE: Žinoma.

RANDY: Aš visus nuvešiu kedilaku.

MURIEL: (Pasiūlymas patinka.) O... tai bus puiku.

CAROLE: Ir po laidotuvių mes jus nugabensime į namus.

MURIEL: (Be sarkazmo.) Aš žinau.

RANDY: Ir jūs nesirūpinkite grįžimu bei pietumis.

CAROLE: Žinoma, ne.

MURIEL: Gerai, tai man patinka. Aš nenoriu šaukti taksį. Jeigu jūs norite vykti kartu, tai puiku. Bet prašysiu dabar atleisti. Aš turiu užsivilkti savo naują, juodą suknelę.

RANDY: Mes susitiksime apačioj už penkiolikos minučių, Muriel. (Muriel išeina. Caroie ir Randy abu šoka veikti, iš puikių rūbinių čiumpa drabužius.

CAROLE: Aš sakiau, kad mes surasime kelius.

RANDY: Jaa. (Imdamas iš rūbinės kostiumą.) Sakyk, ar šis kostiumas gali laikytis sulaidytas? Aš turiu vilkėti juodą?

CAROLE: Žinoma, brangiausias. Tarp kitko, tai yra labai didinga proga.

RANDY: Gerai, O. K.

CAROLE: Aš paskambinsiu Sandrai. (Ji suka telefono numerius.)

RANDY: Ar tai atrodo labai gerai, ar ne? Aš galvoju, kad mūsų vykimas su Muriel. Šiaip ar taip, ji yra mūsų virėja.

CAROLE: Žinoma, tu nesirūpink tokiais daiktais kaip laidotuvėsmis. (Į telefono ragelį.) Sandra? Carole. Mieloji, man labai gaila, bet Randy ir aš negalėsime nuvykti į jūsų namus po laidotuvių. Matote, mes turime padėti Muriel, mūsų virėjai. Ji yra senosios Scotty šeimininkės duktė. Taip, Scotty praktiškai ją užaugino. Ir mes jaučiamės, kad mes turime kartu ją paimti ir tada, žinoma, vykti kartu į jų namus. Žinote, tik šeima ir keli artimiausi draugai. Mes negalime iš to ištrūkti. Jūs užmirškite mus, ar ne, mieloji. O, tai yra tikrai baisiai gaila.

RANDY: (Sau, besirengdamas.) Aš manau, kad viskas atrodo gerai. Juk pagaliau laidotuvės yra labai demokratiškas reikalas.

(Uždanga)

Vertė **Al. Baronas**

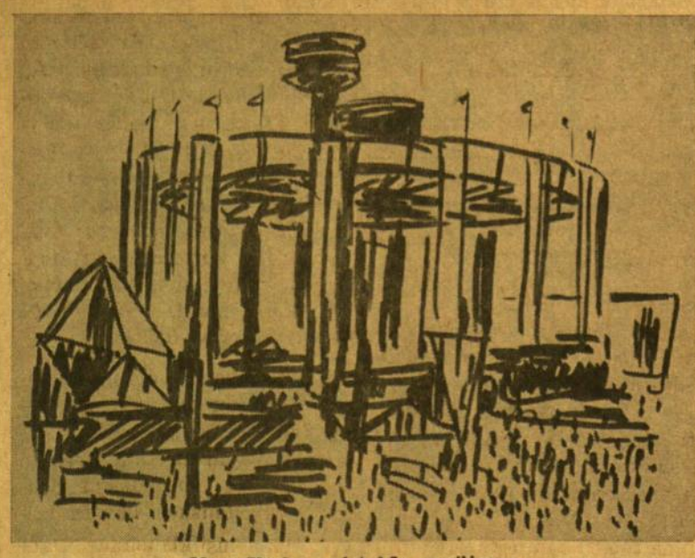

New Yorko valstybės paviljonas

PASAULINĖ PARODA NEW YORKE

(Atkelta iš 3 psl.)

nyrų. Gali gauti ir gerų daiktų, jei turėsi laiko ieškoti.

Kaip šeimininkai pasirodo

Nors paroda tarptautinė, bet ji vyksta Amerikos žemėje. Amerika čia jaučiasi daugiau ar mažiau šeimininkė, savo gausiais pastatais užėmė maždaug ketvirtadalį viso parodos ploto.

Federalinės valdžios pastatas yra vienas iš gražiausių visoje parodoje. Jis pakeltas ant keturių milžiniškų kolonų. Po apačia sudėti laiptai, įvesti milžiniški vandens kriokliai. Visas paviljonas prasideda tik antrame aukšte. Čia rodomas filmas, kaip ir kas sudarė Amerikos tautas. Prisimenama ir lietuviai. Toliau skiriama didelė salė laikraščių ištraukom, švietimui, pramonei. Pasodinę į kėdę veža per visą kraštą ir per visą istoriją. Daugybėje ekranų rodoma šio krašto ir praeities vaizdai. Bežiūrint tų vaizdų, krinta į akis viena: per daug rodoma "barzdočių", per daug visokio proletariato.

Atskirų valstybių paviljonuose rasi daug įdomių dalykų. Čia parodoma istorija, karai, nusipelnę vyrai, gubernatoriai. Pvz. Marylando paviljone rodo trumpą filmą apie Amerikos vėliavą ir himną. Daug dėmesio skiriama mokslui, menui. Pastatai gražūs. Įvesta daug vandens, pilna aplink tvenkinių, fontanėlių, kad lankytojam būtų vėsiau.

Transporto rajone

Transporto rajone du paviljonai yra labiausiai žmonių apgulti — tai General Motors ir Fordas.

General Motors, pasodinęs į kėdę, lankytojus nuveža į ateities vizijas, parodo, kaip žmogus gyvens vandenyje, dykumoje, kalnuose, šiaurės ašigalyje, mėnulyje, parodo ateities miestus su begaliniu judėjimu. Tai Futurama. Nori — tikėk, nori — netikėk. Pasižiūrėti gražu, įdomu. Apatiniame aukšte pilna visokiausių mašinų. Dėmesį patraukia automobiliai be vairo. Elektronai valdys mašiną, o keleiviai galės kortom lošti ir kokį stikliuką išmesti.

Forde reikia labai ilgai laukti, kol pateksi vidun. Apie valandą kartais tenka stovėti karštoje saulėje. Viduje sudėta daugybė fordo mašinų. Ne dėl jų čia veržiasi. Čia rodoma žmonijos praeitis, kurią sukūrė Walt Disney. Keleivius pasodina į Fordo automobilius ir nuvažiuoja į praeitį, kelis milijonus metų atgal, kada veikė ugniakalniai. Parodomi didieji žvėrys dinozaurai, kaip jie staugdami mušasi. Parodomas pirmasis žmogus. Kelionė baigiama, žmogui išrandant ratą.

Praeities baisiais žvėrimis visą kiemą apstatė **Sinclaire.** Ten išaiškinta visa jų istorija. kada ir kur jie gyveno.

Čia galėsime pakeliauti senais automobiliais, pažiūrėti naujų raketų, naujų mašinų. Rodoma kelionė į mėnulį. Mokslo salėje rodomas pieštinis filmas — kelionė į erdves ir susitikimas su erdvės laivais.

Prie ežero

Prie ežero sutelkta įvairiausių pramogų — vandens teatras, Floridos paviljonas, didysis cirkas. Dėmesio vertas yra Kolumbo laivas "Santa Maria", pastatytas pagal to meto aprašymus ir planus. Laive rodomos vaškinės figūros, kurios vaizduoja buvusią įgulą. Sudėti ir to meto kelionės įrankiai. Įspūdį padaro didelį. Pamatai, kokia buvo varginga kelionė. Laivas mažas. Lovą turi tik Kolumbas, kiti miega, kur papuolė. Laive nėra jokios bendros virtuvės. Maitinasi kiekvienas atskirai.

Prieplaukos koridoriuje iškabinta Kolumbo kelionių žemėlapiai, paveikslai, vaizduoją jo sutikimą Ispanijoje.

*

New Yorko miesto namas liko iš 1939 metų parodos. Jame rodomas mažas New Amsterdam, kuris prieš 300 metų įsikūrė Manhatteno saloje. Rodoma taip pat ir didžiausias pasaulyje miesto modelis — New Yorkas su savo dalimis, su visais namais. Modelis yra toks didelis, kad aplink jį veža traukiniukas.

Šio miesto garbei surengta paroda baigiasi. Joje buvo daug žaismo, daug triukšmo. Bet buvo ir daug kūrybos. Kūryba ypač reiškėsi modernioje architektūroje. Nesiskaityta su išlaidomis ir pastatyti fantastiškiausi pastatai. Kūryba reiškėsi ir milžiniškoje technikos pažangoje. Visur pabrėžta erdvių užkariavimas, atomo amžius ir kt. Stebiesi ir neatsistebi dideliu ir neišsenkamu žmogaus išradingumu.

Banguojantis Jordano paviljonas
Piešiniai Pauliaus Jurkaus

ALEGORIJŲ BEI SIMBOLIŲ REALYBĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

uartėjimo ir bendradarbiavimo procese su meška Arūnas vos išneša savo gyvą kailį, nes jo vas prieš mešką suruošė nanės bombos atentatą, nuo kuio nukentėjo Arūnas. Tuo tarpu namuose šeimininkauti imasi Giedrė, nes jos mylimasis Andrius, grodamas savo lūpine armonikėle, privertė jos garsų klausyti viščiukus, kurie šitaip bus išgelbėti nuo išsigimimo ir raudonėjimo.

Tarp simbolių ir alegorijų

Iš šio trumpo komedijos turinio atpasakojimo matyti, kad "Viščiukų ūky" nedaug reikšmės teturi gyvenimiškos tikrovės faktai, nes kūrinio prasmė glūdi simboliuose ir alegorijose. Ir šių reikšmė kūriny laipsniškai pabrėžiama, kol paskutiniame (trečiame) akte visas veiksmas suskyla dviem plotmėm — beveik realistine ir alegorine, o scena padalinama į dešinę ir kairę puses. Alegorinės prasmės scenų ir posakių A. Kairys savo komedijoj yra sukūręs tiek daug, kad neįmanoma jų visų čia nei suminėti, nei visų reikšmės atspėti. Užtenka čia nurodyti į svarbiausias alegorijas: būtent, tiek didėjantis raudonų viščiukų skaičius, tiek daktaro Arūno bei Nijolės užsimojimas sužmoginti mešką, kad ji prabiltų lietuviškai, reiškia Amerikoj mokslus išėjusių jaunų lietuvių palankumą komunistų idėjoms ir kolaboracijai su Sovietija, kurią simbolizuoja meška ir išalkęs viščiukų, tariamasis geros valios ambasadorius arba cirko dresiruotojas Sigitas.

Jis tarp kitko amerikiečiams apie sovietinę mešką pasako šitokius alegorinius žodžius: "Meška yra pasiutus. Jos gyvybė yra palaikoma dirbtiniu būdu. Vaistais. Ji kvėpuoja svetimais plaučiais ir svetimu deguoniu. Jūs prisimenat badą mūsų cirke Meška jau gulėjo pusgyvė ir būtų nugaišus, bet jūsų parama ją sustiprino naujiems žygiams" (81 psl.). Šitaip alegoriškai autorius charakterizuoja Sovietų Sąjungos grobuoniškumą ir nurodo į Amerikos paramą Sovietijai per II-jį pasaulinį karą. Šitą aktualiją papildo kitos. Pvz., Sigitas pataria, kad, norint sumeškėti, reikia pradėti nuo kartojimo: "Meška yra mano didysis brolis". Panašia aktualija skamba posakis, nukreiptas į kai kuriuos jaunus lietuvių intelektualus Amerikoj, kai Sigitas taria: "Nieko nėra lengviau, ponia, kaip išplauti jauno daktaro smegenis" (82 psl.).

Absurdų prasmė ir pavojai

Šitie ir panašūs aktualūs posakiai, nušviesti komiška šviesa, scenoje gali žadinti juoką tol, kol alegorijos bus suprantamos. Bet, aliuzijoms į dabartinį lietuvių gyvenimą nustojus aktualumo ir alegorinei jų prasmei sunykus, komedija gali pasidaryti tuščia ir nebesuprantama. Sunkiai suprantamų vietų ar replikų jau yra ir dabar tam skaitytojui bei žiūrovui, kuriam kai kurios užuominos apie Amerikos lietuvių dabartį pasilieka nežinomos. Tai sustiprina nesąmones arba absurdus, kurie komedijoj yra atsiradę ne dėl to, kad A. Kairys visą gyvenimą iš esmės laikytų beprasmybe, bet todėl, kad jam jie reikalingi alegorinei scenų prasmei išgauti (sakysim, grojimas lūpine armonikėle, kad viščiukai grojiku susidomėtų ir neberaudonėtų - neišsigimtų). Normaliu žvilgsniu žiūrint, be abejo taip pat yra nesąmonė daktaro Arūno meškėjimas, jo laipsniškas apsivilkimas nuo kojų iki galvos meškos kailiu, kad būtų lengviau bendradarbiauti su pabėgusiu iš cirko žvėrim. Bet ši absurdinė karikatūra, nukreipta prieš jauną lietuvių intelektualą, reikalinga alegorinei komedijos prasmei — kolaboracijai su sovietais — išreikšti.

Normaloj realistinėj komedijoj šituos absurdinius reiškinius turime atmesti kaip negalimybes; tačiau dabar su jomis, kad ir galvas kraipydami, galime susitaikyti, nes abstraktinis ir absurdinis teatras per pastarąjį dešimtmetį jau yra mus šiek tiek pripratinęs prie visokiausių nesąmonių bei alegorijų. Sakysim, jauno intelektualo vilkimąsi meškos kailiu mums lengviau įsivaizduoti bei priimti, negu žmogaus tapimą raganosiu dėl minios užsikrėtimo raganosių psichozu, kaip tai vaizduoja prancūzų Ionesco "Raganosio" dramoje. Tik sugretinus tas dvi pjeses, savaime kyla prielaida, kad A. Kairio "Viščiukų ūkis" yra tiesioginėj Ionesco "Raganosio" įtakoj. Tačiau, antra vertus, Ionesco absurdinė alegorija — žmonių apsirgimas raganosėjimu — yra platesnės (žmogiškesnės) reikšmės atotrauka, nes ji atremta į miniažmogių svorį gyvenime arba į minios pažiūrų dominavimą, kuris šiais laikais kartais atrodo psichozu. Todėl Ionesco alegoriją būtų galima vadinti simboliu, kai tuo tarpu A. Kairio piešiamas dr. Arūno meškėjimas pasilieka alegorija, t. y. vienaprasmiu simboliu, kuris reiškia Amerikos lietuvių intelektualų polinkį bendradarbiauti su Sovietija. Jei šis polinkis išnyktų, visa "Viščiukų ūkio" komedija nebetektų pagrindo, nes ir antroji pagrindinė alegorija — viščiukų išsigimimas per raudonėjimą — turi beveik tą pačią prasmę — komunistinėjimą arba tariamą pažangėjimą bei liberalėjimą, o ne nutautimą, kuris būtų platesnis.

Aktualijų amžinumas ir vienadieniškumas

"Viščiukų ūkio" aktualijomis bei alegorijomis, nueinančiomis kartais iki nesąmonių, A. Kairys atsiliepia į šių laikų teatro madą Vakaruose kalbėti nerealistiškai, įvairiomis atotraukomis bei schemomis. Į šią madą A. Kairys atsiliepia talentingai: jis savo komedijos alegorines situacijas, alegorinius veiksmus bei posakius gana gerai susieja su atitinkamais "Viščiukų ūkio" personažais, o alegorijų gausa nuolat skatina skaitytoją arba žiūrovą spėti jų prasmę. Tai sudaro stipriai prasmingos komedijos įspūdį. Tik reikia apgailestauti, kad toji prasmė yra paviršutiniška, negili, nes atremta į lėčiau ar greičiau praeinančias aktualijas, o ne į bendruosius žmonių prigimties polinkius, ydas bei dorybes, kurie sudaro tikrąsias problemas.

Komedijos amžius, taikinys ir mada

Kadangi "Viščiukų ūkio" personažai yra pakreipti į alegorijas, apie juos beveik negalima kalbėti kaip apie charakterius. Iš tikrųjų, komedijos veikėjai tėra tik negilios charakterių apybraižos. Tiesa, tos apybraižos yra pakankamai skirtingos, kad scenoj būtų įdomios, neatrodytų abstrakčiomis schemomis; bet jos nėra tiek individualios ir gilios, kad garantuotų komedijai ilgą amžių. Ir reikalauti šito iš autoriaus būtų neteisinga, nes jis kūrė alegorinę satyrą, kuri norėjo pasišaipyti iš visuomeninių ydų savo tautiečiuose Amerikoj ir juos už tas ydas paplakti. Į savo veikėjų lūpas įdėtais lengvais, nors kartais sunkiai įtikimais, dialogais jis savo tikslą pasiekė, o savo alegorijomis ir negalimybėmis jis taip pat pataikė į šių laikų teatro madingą srovę. Tačiau kas alegorijų įsigalėjimą draminėj literatūroj laiko grįžimu į vidurinių amžių pabaigos teatrą, tas be abejo neturi ko džiaugtis mūsų autorių posūkiu šitokia kryptimi, nors tai ir būtų mada.

Nieko neturime savo, tik laikas yra mūsų.

Šv. Bernardas

Sėkmingai darančią biznį ir aptarnaujančią lietuvius virš 40 metų

Kai ruošiate planus ateičiai, turėkite galvoje kaimynystėje esančią finansinę įstaigą —

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM MEMBER — FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO $10,000.

Turtas virš $50,000,000.00

KURIOJE JŪSŲ, KAIP TAUPYTOJO, pinigai yra geriausiai apsaugoti ir neša Jums papildomas pajamas.

- **PRAKTIŠKA** — galite taupyti bet kokią sumą bet kuriuo laiku, pagal jūsų taupymo planų reikalavimus.
- **PELNINGA** — didesnis negu vidutiniškai mokamas dividendas du kartu į metus pridedamas prie jūsų sąskaitos leidžia lengviau siekti tikslų.
- **PARANKI** — vieta patogi ir seniai įvestas taupymo paštu skyrius leidžia dar daugiau sutaupyti.
- **SAUGI** — nes visos santaupos iki $10,000.00 apdraustos valstybinės JAV valdžios įstaigos.

KAIP NAMŲ PIRKĖJAS Jūs galite gauti paskolą pagal savo reikalavimus ir paruoštą biudžetą.

- **NAMĄ GREIČIAU ĮSIGYSITE,** nes mūsų paskolos leidžia greičiau išmokėti skolas ir tapti savininku.
- **ĮSIGYSITE JĮ LENGVIAU,** nes mūsų į nuomą panašūs mėnesiniai išmokėjimai apima paskolą, nuošimčius ir kitus mokesčius.
- **ĮSIGYSITE JĮ BE RŪPESČIŲ,** nes kaimynystėje esanti draugiška mūsų įstaiga yra pasiruošusi Jums patarnauti.

Savo nariams turime pilną patarnavimą:

- Bonai mokslui baigti
- Paskolos namams
- Kalėdų Klubas
- Atostogų Klubas
- Šeimos apdrauda
- Notaro patarnavimas
- Visokių rūšių apdraudos
- Nemokamas kambarys susirinkimams
- Mokame čekius ir duodame nariams specialius Money Orderius
- JAV pašto ženklai
- Parduodame ir išperkame JAV bonus
- Du dideli kiemai automobiliams pastatyti
- Vokai taupyti paštu
- Saugios depozitų dėžės
- Keleivių čekiai.

JOHN PAKEL
Chairman of the Board

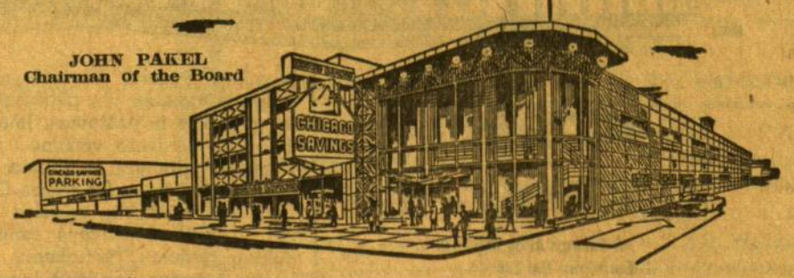

CHICAGO SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Avenue — Tel.: GR 6-7575

VALANDOS:

PIRMADIENĮ . . . 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
ANTRADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 4:00 P.M.
TREČIADIENĮ visą dieną uždara.
KETVIRTADIENĮ . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
PENKTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
ŠEŠTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

NUO GIRTUOKLYSTĖS IKI PERDĖTO PATRIOTIZMO

Dr. Algirdo Juliaus Greimo paskaita New Yorke

New Yorko Santaros-Šviesos skyrius pradėjo naujus veiklos metus su paryžiečio semantikos ir prancūzų kalbos profesoriaus *dr. Algirdo Juliaus Greimo* paskaita "Veidu į Lietuvą", įvykusia š.m. rugsėjo 3 d. Carnegie Endowment salėje, dalyvaujant šimtui klausytojų. Algirdas Landsbergis pristatė dr. Greimą kaip charakteringų išeivijos mitų griovėją, galvojimo ir gal net jautimo praskaidrintoją. Toliau susirinkimui pirmininkavo dr. Leonas Sabaliūnas.

Savo paskaitos pradžioje Greimas nusistebėjo, kad va štai jam, Greimui, tenka stovėt prieš tokį didelį lietuvių skaičių ir kalbėti. Jis jaučiasi panašiai kaip prie Egipto piramidžių, Turkijos gamtovaizdyje, prie Niagaros krioklio, lyg visa tai jam nepriklausytų. Tuose momentuose jis kaip tik norėjo būti namuose, Lietuvoje, ir šiandien tas jo jautimasis svetimu pavirs ta rūpesčiu suprasti kas ir kaip yra tuose namuose — Lietuvoje. Jūsų korespondentui atrodo, kad toks Greimo prisistatymas yra psichologiniai sąžiningas ir žmogiškai prasmingas: bendroje plotmėje išeivijos lietuvis reikšmingas kitam lietuviui tik savo rūpesčiu Lietuva.

Prieš pažvelgdamas į dabarties Lietuvą, Greimas atsuko veidrodį į pačius išeivius. Kas mes patys esame? Pabėgėliai ar tremtiniai? Tremtinys yra pasyvus žmogus, jis yra tik tremiamas, o pats nieko nedaro. Politinis pabėgėlis yra tas, kuris sau ir kitiems pasakė, jog jis nesutinka gyventi tokiose sąlygose savo tėvynėje, pasirenka keliauti kitur ir išlaikyti savigarbą bei principus.

Kas yra rezistentas ir kas nėra? Priminė Albert Camus rezistento charakterizaciją: banke dirbo buhalteris, diena iš dienos sudėdavo skaičius, o vėliau okupanto buvo paprašytas tuos skaičius šiek tiek suklastoti. Padarė vieną kartą, dar kitą kartą, galutinai atsisakė tai bedaryti ir su ginklu išėjo į pogrindį. Anot Greimo, savęs pačių nesupratimas veda į kitų nesupratimą. Taip atsitikę ir Lietuvos partizaninio karo metais, kada išeiviai tik kalbėjo radijo bangomis į kovotojus. Gi dabar išeivijos spaudoj Lietuvos laisvinimo politika mėtosi tarp dviejų polių: trimitavimo ir verkšlenimo. Ir vienur ir kitur yra prozos, maža ką bendro turinčios su realybe. Štai net galvojame švęsti savo įvairių laisvinimo veiksnių sukaktis, nors nieko dar nebuvo išlaisvinta. Lietuva yra pavergta Sovietinės Rusijos, jos politinė nepriklausomybė nepramatoma greitu laiku, ji priversta gyventi komunistinėje sistemoje ir jos tautinio genijaus vertė pareis nuo to, kaip ji mokės pralįsti pro adatos skylutę savo susitvarkymu, išsimokslinimu, kultūra ir kūryba.

Toliau dr. Greimas iškėlė pagrindinius dabarties pavojus Lietuvai, apie kuriuos jis patyrė iš skaitymo, susitikinėjimo su žmonėmis, kurie buvo nuvykę anapus ar iš ten atvykę, susirašinėjimo.

Pirmas pavojus yra Lietuvoje išplitusi girtuoklystė. Greimas atmena, kad rusai, okupavę Lietuvą, vienu iš pirmųjų dekretų atidarė degtinės monopolius visas 24 valandas. Taigi Lietuvos tarybinimas prasidėjo su Lietuvos svaiginimu. Šiandien girtuoklystė Lietuvoje yra pasiekusi tikro pavojaus ribą. Būtų labai prasminga aliarmuoti ten žmones, kad tiek daug negertų. Blaivinimo transliacijos būtų apčiuopiami ir politinės naudos darbai.

Antras pavojus yra tai, kad lietuvių tauta tampa vagių tauta. Lietuvoje visi vagia nuo visų. Dabar beveik neįmanoma išsilaikyti nevogus. Yra visiškai nebesiskaitoma su viešu turtu. Niekas nesiskaito su, pavyzdžiui, žole parke, visi per ją eina ir niekam neateina galvon mintis, kad gražūs parkai padaro gyvenimą gražesnį. Apie pakrikusią Lietuvos socialinę moralę, Greimas jaučiasi, jog ne jam reiktų kalbėti, bet Paleckiui ar Sniečkui Maskvoje, pranešant, kad Lietuvos socializacija privedė prie socialinės dezorganizacijos.

Trečias pavojus yra per didelis baimės kompleksas. Stalininiais laikais žmonės buvo išgąsdinti, ir užtat vyresnės dvi kartos yra nurašytinos į nuostolius — tas pats Rusijoje, tas pats ir Lietuvoje. Tačiau trečioji, jauniausioji karta Lietuvoje yra per daug baikšti. Rusijos jaunimas, pavyzdžiui, Paryžiuje eina, susitikinėja su prancūzais, anglais, amerikiečiais, viską nori patirti, viską nori sužinoti, net ne per daug žiūrėdami asmeniško pavojaus. Pagaliau šiandien bausmės už priešvalstybinę veiklą Sovietijoje nėra perdaug didelės. Gali gauti 2-5 metus kalėjimo. Gi pasėdėti porą metų kalėjime, užuot gyventi prikimštame bendrabutyje, nėra jau toks begalinis skirtumas, kai uždraustų vaisių paragavimas gali atverti naujus pasaulius. Perdėtas baimės kompleksas veda dar prie didesnio kultūrinio nuosmūkio Lietuvoje. Mūsų uždavinys yra sudominti Lietuvos gyventojus kultūra ir jos apraiškomis.

Ketvirtas pavojus yra perdėtas patriotizmas, kuris ten yra folklorinis ir primityvus. Lietuvos gyventojai džiaugiasi Neringos smėliu, pasakodami koks jis nuostabiai gražus, lyg nebūtų kitur smėlio pasaulyje. Džiaugiasi savo tautiniais šokiais, savo dainomis. Jei tik toks lietuvių patriotiškumas, tai Maskvos okupantams jis yra sąjungininkas. O reikia nerimaujančio patriotizmo būti savim pačiu kuo esi ir daryti ką nori daryti. Tik tokiu patriotizmu lietuvių tauta ir bus gyva.

Savo paskaitą dr. Greimas baigė skatinimu jaunajai kartai suorganizuoti savo pačios Lietuvai padėti organą ir jo veikla išreikšti savo giliausius įsitikinimus bei savitumus. Kad tokia karta yra, tuo jis neabejoja. Jis su ja jau susipažinęs per spaudą, korespondenciją. Gi Česlovas Milašius jam sakęs, kad, jei išeiviai lenkai turėtų tokią jaunąją kartą, kaip lietuviai, tuomet jie kalnus nuverstų.

Paskaitos klausantis, nueiti su Greimu į mūsų dabarties labiau kultūrines problemas ir į dabarties Lietuvą buvo gana įdomi ir savo išvadose originali kelionė.

Saulius Šimoliūnas

KRONIKA

Naujas Vytauto Alanto veikalas

Romanistas ir dramaturgas V. Alantas, gyvenantis Detroite, yra parašęs 4 veiksmų komediją **"Žmonos portretas"**. Detroito Dramos sambūris, pradėdamas naują sezoną, ruošiasi šios komedijos premjeriniam spektakliui lapkričio 6 d. Lietuvių namuose. Režisuoja **Z. Arlauskaitė - Mikšienė.**

Išleistas "Lietuvių kalbos žodyno" šeštasis tomas

Prof. K. Būgos nepriklausomybės pradžioje imtas redaguoti ir leisti didysis "Lietuvių kalbos žodynas" po truputį stumiasi pirmyn. Prieškario metais buvo suspėta parengti du pirmieji tomai. Pokario metais Vilniuje iki dabar dar išleista keturi tomai. Žodynui surinktoji medžiaga siekia jau 3 milijonus lapelių. Nuolat prie žodyno dirba 20 žmonių — kalbininkų. Ateityje numatoma kas 2—3 metai išleisti po naują tomą. Visas žodynas sudarys apie 15 tomų. Jis turės nepaprastą reikšmę ne tik lietuviams, bet ir visam lyginamosios kalbotyros mokslui pasauline plotme.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
VIrginia 7-7258-59

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GRo-7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59h St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998

... mes atrandame, kad Leopill' daugiau pagelbsti, negu kitos p liulės, kurias iki šiol vartojom
Jau su virš
50 METŲ
Plačiai žinomos Leopills reguliuoja medžiagų apykaitos virškinimą ir vidurių užkietėjimą. Švelnios ir patikimos iš augalų pagamintos padeda kepenims ir tulžiai normaliai veikti. 50 už $1.00 arba 250 už $4.00 Jeigu negaunate savo vaistinėje tai užsakykite K. S. JONAITIS, R. PH. 2735 W. 43rd St., CHICAGO, ILL., 60632.
LEOPILLS
Garantuojame už gerą veikimą, jei nebūsite patenkinti sugrąžinsime pinigus. Gydytojų rekomenduojama.
Užsakymas
Aš norėčiau pamėginti Leopills ir įdedu $1.00 už 50 piliulių (arba $4.00 už 250).
Vardas, pavardė .....
.....
Gatvė .....
Miestas .....
Valstija .....

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 S. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

Taupykite

MES MOKAME
4½ % ANT VISŲ SĄSKAITŲ
Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.
Kiekviena sąskaita ligi $10.000 apdrausta Federalės valdžios agenturoje
August Saldukas, Prezidentas
4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

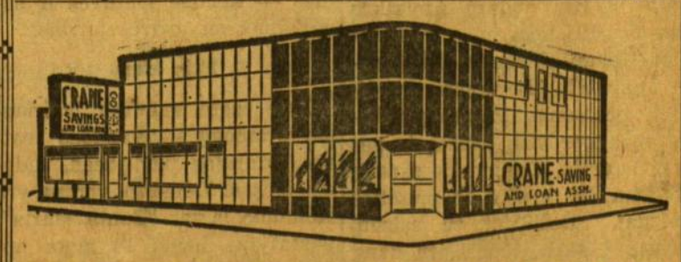

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4½ % Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. .....9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD ir KETV. .....9 v. r. iki 9 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. ....Trečiad. uždaryta

STANDARD Safety...
ASSURED and INSURED!

Turtas
$95,000,000.00

Rezervai
$9,200,000.00

4¼ % Current rate per annum
4 Times a Year
All Savings in by the 15th
Earn from the 1st

Standard Federal Savings visų sutaupų saugumas yra užtikrintas mūsų pajėgaus ir pastovaus įmonės vedimo ir apgalvoto veikimo... ir kiekviena sąskaita yra apdrausta Federal Savings and Loan Insurance Corporation, J.A.Valstybių valdžios agentūros. Norėdami saugaus taupymo ir aukštų pajamų, išmokamų keturis kartus į metus, pradėkit taupyti pas Standard Federal.

Chicagos apylinkėj pajėgiausias

HOURS:
Mon. Thurs. — 9 to 8
Tues. Fri. — 9 to 4
Sat. — 9 to 12
Wed. — Closed

STANDARD FEDERAL SAVINGS
4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Virginia 7-1140

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.
Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. - GR 6-9758
JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

VANDER WAGEN
ANGLYS
SINCLAIR ALYVA
Sinclair HEATING OIL
SuperFlame
3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020

SUSTOKIT, APŽIŪRĖKIT — MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ
STEIN TEXTILE CO.
Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galit savo langams pasirinkti urmėnėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass". Jei jūs nemokat siūti, mes jums jas pagaminsim.
PIRKSIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffetą, aksomo, angliškų medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.
616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING
AMERICAN INDEMNITY
CASUALTY MUTUAL
FIDELITY & DEPOSIT
FIRE & CASUALTY OF CONN.
GIBRALTAR INSURANCE
THE HANOVER
HIGHWAY INSURANCE
THE HOME
INTERSTATE
LASALLE CASUALTY
MANHATTAN FIRE & MARINE
MERCURY MUTUAL
MONARCH
NATIONAL UNION
NEW YORK FIRE
SECURITY INSURANCE
UNITED STATES FIRE
UNIVERSAL INSURANCE
WESTERN FIRE & CASUALTY
CALIFORNIA LIFE

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams Street Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

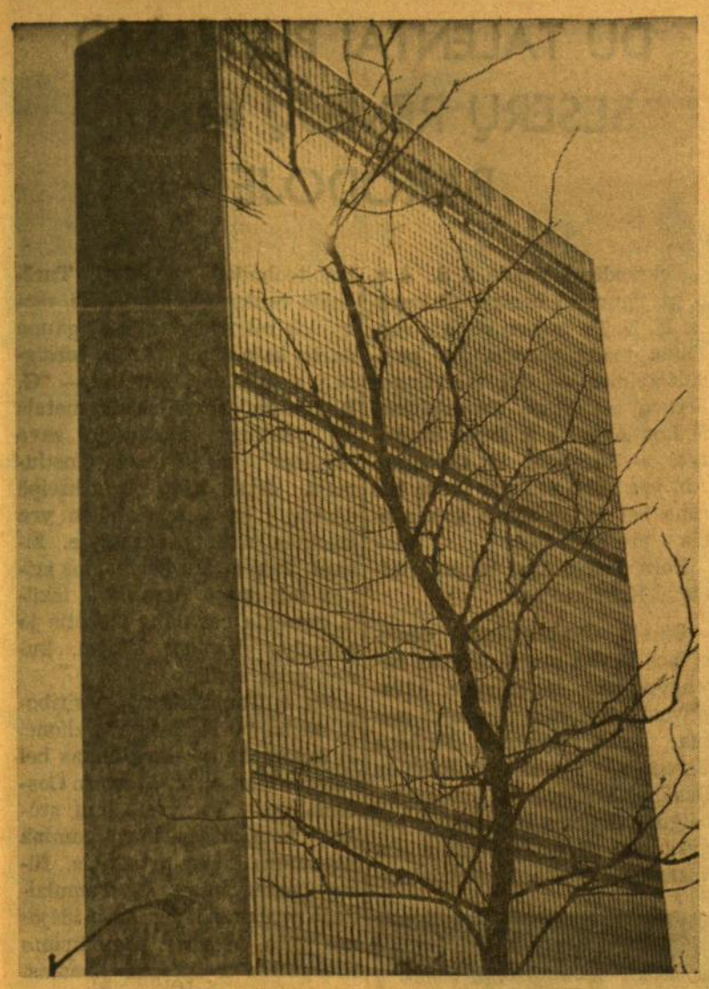

Simbolika prie Jungtinių Tautų rūmų New Yorke Nuotr. R. Kisieliaus

POPIETĖ SU MENU

Apsilankius dailininko Šapkaus ateljė

Miestelis vadinasi Manhattan Beach. Nuo Los Angeles jis nutolęs apie dvylika mylių. Vakarinį jo pakraštį skalauja Pacifiko bangos, glamonėjamos kaliforniškos saulės spindulių. Tai vieta, kurioje gyvena su šeima skulptorius ir tapytojas **J. Šapkus,** losangeliečiams lietuviams jau gerai pažįstamas iš dviejų parodų, kurios čia praėjo su nemažu pasisekimu. Jo žmona taip pat yra dailininkė. Prieš metus ji buvo išstačiusi žiūrovams spalvingus savo paveikslus drauge su vyru Los Angeles Tautinių namų salėje, kurioje tos dienos vakarą įvyko ir poeto Algimanto Mackaus literatūros vakaras, sukėlęs visuomenėje daug ginčų ir visokių atsiliepimų.

Paskutinį rugpiūčio sekmadienį, popietės saulei gausiai žeriant iš padangių spindulius, apsilankėme dailininko Šapkaus ateljė trise: palyginamosios literatūros dėstytoja dr. Elena Tumienė su vyru Hermanu ir šių eilučių autorius. Nors buvo šventa diena bet radome dailininką bedirbantį — jis lipdė iš vaško žmonos biustą, ryškindamas baigmines jo linijas. Netoliese stovėjo kitas moteriškas, beveik užbaigtas biustas, vaizduojąs prof. dr. M. G. Abu šie biustai labai išraiškūs, tiksliai atkūrę gyvų originalų veido bruožus. Dailininkas pagavo, kas charakteringiausia: jis sugebėjo įkūnyti linijose ir bruožuose tų asmenų dvasią.

Ateljė pasieny pastebėjome didelį savotišką skulptūrinį darbą. Pasirodo, kad tai fontano modelis. Pagal jį skulptorius Šapkus turės sukurti dvidešimties pėdų aukščio fontaną, kuris puoš St. Mary's Desert Hospital kiemą. Jį užsakė šios ligoninės vadovybė. Tai bus nepaprastai originalus kūrinys, turįs gilią simbolinę reikšmę bei prasmę, kaip jau galima spręsti iš modelio ir pradėto liejimo bei konstruktavimo darbo. Kitas šios ligoninės užsakytas dalykas — tai milžiniškas Paskutinės vakarienės paveikslas, kurį dailininkas jau yra įpusėjęs.

Toliau ateljė pasieny stovi įspūdingas, iš molio nulipdytas darbas, kurį būtų galima pavadinti Meilės ekstaze. Originalus kūrinys, truputį primenąs prancūzų Rodeno stilių.

Be čia minėtų skulptūrinių kūrinių dailininkas yra sukūręs daug įvairių tapinių, jie, sukrauti ateljė stovuose, laukia parodomi visuomenei. Ne vienas Šapkaus kūrinys jau yra papuošęs ir Los Angeles lietuvių butų sienas. Meno mėgėjai ypač vertina jo paveikslų spalvingumą.

Popietė, praleista J. Šapkaus ateljė, apžiūrint jo kūrinius ir pasikalbėti apie tapybinį bei skulptūrinį meną, buvo didelė dvasinė atgaiva kaliforniškuose karščiuose.

J. Tininis

—o—

Lietuvis dialektologų kongrese

Rochesterio universitete dirbąs **dr. Antanas Klimas** išvyko Europon, kur rugsėjo 5—11 d. Marburge, Vokietijoje, vyksta antrasis pasaulinis dialektologų kongresas. Dr. Antanas Klimas kongrese taipgi skaitys pranešimą.

▼ **Lietuvoje** išleistas VI ir paskutinis Šekspyro raštų tomas (310 psl., vertė A. Churginas). Pirmą kartą lietuviškame vertime paskelbti "Julius Cezaris" ir sonetai. Vilniuje išleista II papildyta laida K. Borutos pasakų "Dangus griūva"; 298 psl., iliustr. dail. A. Surgailienė. (E.)

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENĖ

Gogolio klasiškoji apysaka ekrane

Amerikoje rodomas rusų pastatytas filmas **"The Overcoat"** (rusų kalba ir su angliškais paraišais). Tai N. Gogolio klasiškoji apysaka "Apsiaustas" ("Šinel") — apie menkutį St. Petersburgo valdininkėlį.

Parašyta daugiau kaip prieš šimtmetį, apysaka pasižymi tikru tobulumu ir pasilieka rašytojo amžinu gyvuoju granito tvirtumo paminklu, kai nei per daug pasakyta, nei per mažai — nedasakyta.

Gogolio garsioji apysaka ne sykį jau buvo statoma ekrane. Kadaise tai buvo Emil Jennings perduotas šis tikras šedevras filme "The Last Laugh" vardu. Neseniai Marcel Morceau pamėgdžiojo ją. Kita versija buvo anglų filmas "The Bespoke Overcoat", laimėjęs net premiją. Neatsiliko nė italai, 1954 m. pastatydami apysaką ekrane, vaidinant Renato Rasci ir režisuojant Alberto Lattuada

"Septyni aršinai (apie 10 jardų) medžiagos ir katė apykaklei". Jei tik susigūžęs, kuklutis valdininkėlis galėtų surinkti pinigų šiems dviems dalykams, jojo bičiulis, siuvėjas, jam pasiūtų taip reikalingą apsiaustą.

Stebint šios N. Gogolio apysakos rusų versiją, junti šiurpulingą šaltį, didžiulę užuojautą ir pasigailėjimą. Garsioji ir likimą sprendžianti rusiškoji žiema, sugniuždusi du galiūnu — Napoleoną ir Hitlerį, atvaizduota gyvai, netgi žiaurokai.

Režisierius Aleksi Batalov pasakojimo siūlą veda senoviškuoju kinematografiniu taku. Labai dažnai jis leidžia įslinkti sentimentalumui. Gi šiandien, šiame jauno, veržlaus net piktokai kovojančio žmogaus amžiuje, galėtų pasirodyti, kad filmas slenka per lėtai ir sunkokai.

Filmas atsiveria ekrane su mažyčio kūdikėlio krikštijimu. Jam duodamas Akakij Akakjev č vardas. Gi tučtuojau filme laikotarpis persimeta, kai Akakij yra jau per šešiasdešimt metų amžiaus. Ir kai šio mažyčio valdininkėlio viršininkas pamini, kad jam reikėtų naujo apsiausto, jis jį įsidėmi, kaip įsakymą. Skrupulingai, visko atsisakydamas, taupo pinigą apsiaustui įsigyti, o įsigijęs, pasiekia ekstazės aukštumas. Gi kai apsiaustas pavagiamas, Akakij galutinai ir visiškai sužlunga

Roland Bykov herojaus rolėje ligi tobulumo įvykdė savo vaidmenį. Jo Akakij — lyg baukštus gyvulėlis, ieškąs šešėlio prieglobsčio. Jo apsiausto troškimas yra lyg aklas, gyvuliškas instinktas. Jis beveik nežmoniškas, kai alkanas ir sušalęs plauna savo kojines vidurnaktį, kaimynui už sienos ritmingai knarkiant, arba, kai gaminasi arbata iš sudžiovintų morkų ar, kai kūrena savo įšalusį kambarėlį tik kas trečią dieną, mėgindamas sutaupyti pinigų apsiaustui.

Triumfališki momentai atvaizduoti su patosu. Naujasis apsiaustas kiek per ilgas ir plakasi apie mažojo žmogelio kulnis, kuris visas lieka tokia patetiška figūra, vėjo nešama 19 šimtmečio St. Petersburgo gatvėmis.

Kai jis pasiekia savo gyvenimo tikslą, jo džiaugsmas irgi patetiškas, trumpai išgyventas, o pabaiga tikra ironija.

Po apiplėšimo, po išprotėjimo bei mirties, yra lyg šmėkliškas Akakij sugrįžimas surrealistinėje scenoje.

Statytojai laikėsi labai artimai Gogolio apysakos, neiškraipydami josios turinio. Tačiau rusiškajai filmo technikai dor toli gražu ligi amerikiečių ar kitų Europos tautų. Nuotraukos momentais murzinai neaiškios. Filmas nespalvotas, siaurame ekrane. Pats gi filmas patraukia savo paprastumu bei geru Gogolio perdavimu. Vargingasis rusų gyvenimas visais amžiais atsiveria visu savo gyvenimišku tragizmu. Tinka suaugusiems ir jaunuoliams.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer
Chicago Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

FRANK'S T. V. & RADIO, Inc.
3240 S. HALSTED ST. Telef.: CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STEREO APARATŲ. PARDAVIMAS IR TAISYMAS
ORO VĖSINTUVAI — AIR CONDITIONING

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
SEPTEMBER — RUGSĖJO 9, 10, 11 D. D.

BISQUIT THREE STAR COGNAC	Fifth	$5.29
CHAPOULIE 185 Month Old IMPORTED BRANDY	Fifth	$3.98
DURELL NAPOLEON FRENCH BRANDY	Fifth	$3.39
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth	$4.89
BUTON IMPORTED Dry or Sweet VERMOUTH	30 oz. Bottle	$1.19
CUSENIER IMPORTED BLACKBERRY, CHERRY or APRICOT LIQUEUR	Fifth	$3.49
FIOR D'ALPE 92 Proof Imported ITALIAN LIQUEUR	Fifth	$5.69
FORBIDDEN FRUIT LIQUEUR	Fifth	$5.29
VAT—69 CLASSIC LITE SCOTCH	Popular Price	
SOUTHERN COMFORT 100 Proof LIQUEUR	Fifth	$3.89

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO Mr. NELSON SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOwnhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ	
2424 W. 69th STREET	Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE	Tel. VIrginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS	
4348 S. CALIFORNIA	Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS	
3307 LITUANICA AVE.	Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS	
3354 S. HALSTED STREET	Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS	
10821 S. MICHIGAN AVE.	Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN	
3319 S. LITUANICA AVE.	Tel. YArds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS	
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL.	Tel. OLympic 2-1003

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir auto mobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street,
Chicago, Illinois, 60642.
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI
Ekspertiškai uždedam naujus ir tvirtinome senus. Pilnai apsidraudę. Darbas garantuotas.
A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

Apsimoka skelbtis DRAUGE nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gi skelbimų kainos visiems prieinamos

TINKAMI RŪBAI TEIKIA GERĄ SAVIJAUTĄ
Tokius rūbus vyrams ir moterims parūpina geriausiose "Simpson Clothes" siuvyklose
JONAS H. AKŠYS
2551 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629
Tel. 925-5179. Užsakymus priima telefonu susitarus.

BANGA
TV – Radio – Stereo
Pardavimas ir taisymas
2740 W. 63rd Street
Tel. – 434-0421
P. Rudėnas — K. Šimulis

MOVING
Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų.
A. VILIMAS
3415 S. Lituanica Ave.
Tel. FRontier 6-1882

COSMOS EXPRESS
MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE
2608 ir 2439 West 69th Street
Chicago 29, Ill. Tel. WA 5-2737.
3212 South Halsted Street
Chicago 8, Ill. Tel. CA 5-1804
Lietuvių bendrovė, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų tiesiai iš Chicagos į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas geriausios rūšies medžiagų ir kitų prekių žemomis kainomis.
E. ir V. Žukauskai

JEI JŪS NORITE SIŲSTI
SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)
VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEWOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	—	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.,	1200 SOUTH AVENUE	—	GR 5-9746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 9-3980
SO. BOSTON, MASS	396 W. BROADWAY	—	AN 8-1120
TRENTON 16, NEW JERSEY	1152 DEUTZ AVENUE	—	EX 2-0306

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925 - 5988

KAIP MUS VEŽĖ Į SIBIRĄ

ONA PRUNSKIENĖ, buvusi Sibiro tremtinė

Minint šiemet liūdnąją 25 m. Lietuvos okupacijos sukaktį, reikia prisiminti ir ką lietuvės moterys turi pakelti, prislėgtos raudonosios tironijos jungo. Čia duodame prisiminimus vienos tremtinės, Sibire iškentėjusios 6 metus, bet pasiekusios vakarus ir dabar gyvenančios Chicagoje. Nors būdama 77 m. amžiaus, ji atsiminimus pati savo ranka verkdama surašė. *Red.*

*

1941 m. birželio 13 d. antrą valandą nakties pasigirdo baisus trinkėjimas į prieangio duris. Šoko mano vyras įleisti į vidų. Įėjo trys enkavedistai rusai ir vienas lietuvis, mūsų seniūnas, kaimynas Petras Vapsva. Vyras sako man: "Dabar tai prapuolėm". Vienas enkavedistas rusiškai pareiškė: "Esate areštuoti ir būsite išvežti". Kur veš — nesakė. Susodino mane, mano vyrą ir jo seną sesutę ir vis klausinėjo, kur vyro brolis kun. Petras Prunskis, kuris pasenęs gyveno trejus metus mūsų ūky, lyg altarijoje. Bažnyčia buvo netoli nuo mūsų — Antalieptėje, už trijų kilometrų. Tai kas rytą nuvažiuodavo pas seserį į bažnytėlę šv. mišių atnašauti. O prieš tą baisią naktį, mums nežinant, nuvažiavo į Daugailius, mūsų parapijos bažnyčią, už šešių kilometrų. Buvo Dievo Kūno oktavos, tai ten ir apsinakvojo

Enkavedistai pradėjo daryti kratą, baisus bildesys, baisus triukšmas. Ieško, verčia. Mums liepė sėdėt. Vienas enkavedistas vis buvo prie mūsų. Namas buvo didelis, tai kol išgrabaliojo viską — saulutė užtekėjo. Mūsų vaikų nei vieno iš penkių nebuvo namuose, tie geri kaimynai tuoj pranešė, kad tėvelius, dėdę kleboną ir jo seserį išveže nežinia kur.

Paskutinis atsisveikinimas su kryžiumi ir laukais

Tai mums liepė ruoštis kelionei, ir vis klausė, kur klebonas. Atsirado žmogus, kuris pasakė, jog Daugailiuose nakvojo. Mums nedavė su savim daug ko vežti, tik su ryšulėliais išėjom iš namų, o taip visko turėjom. Viskas liko neprieteliams. Jau išvaryta iš namų, atsiminiau, kad nepasiėmiau iš seklyčios labai gražaus kryželio. Manęs enkavedistai nebeleido į namus, tai paprašiau tarnaitę, kuri išlydėjo mus verkdama iš namų, — tokia gera buvo. Išnešė man, padavė. Rožančius tai tris paėmiau, maldaknygę irgi paėmiau.

Veda mus tris prie mašinos į vieškelį, netoli namų. Saulutė šviečia, pro ašaras vos matau. Darželis labai gražus prie namo, pats žydėjimas pivonijų, pinavijų, alyvų. Žydėjo, kvepėjo sodai, viską reikėjo palikt. Enkavedistai sako: "Jau jūs negrįšite daugiau čia".

Stovi prie vieškelio nebetoli mašinos kryžius, labai gražus, pati buvau apsodinusi alyvom. Žydi gražiai. Pribėgau greit prie šv. kryžiaus, atsiklaupiau ir tiek verkiu, tiek verkiu, bučiuoju ir sakau: "Viešpatie, kas atsitiko su mumis..." Liko tamsu akyse ir neatsimenu, kas mane atatraukė nuo kryžiaus, žinoma, enkavedistas. Įsodino į mašiną. Pamačiau, kad jau mus veža. Kur veža, nesako. Pasus, dokumentus atėmė. Veža per mūsų lauką. Pririštos aštuonios karvės dobilienoj prie vieškelio. Pamatė mane mašinoj, mauroja, šaukia, rodos, padeda verkti. Kitoje pusėje mašinos matyti kaip banguoja rugių plotai. Sunku apsakyt, kaip liūdna buvo.

Iš bažnyčios į tremtį

Privažiavo prie Daugailių bažnytkaimio. Sustabdė mašiną. Nuėjo du enkavedistai ieškoti klebono. Rado prie altoriaus šv. mišias baigiantį. Kai tik grįžo į zakristiją, pasakė enkavedistas, kad areštuoja. Neleido nei klebonijon nueit, užvalgyt, atvedė tiesiai į mašiną mūsų septyniasdešimt penkerių metų senelį. Viena mergaitė skubotai atnešė pusryčių užvalgyt į mašiną. Dar paspėjo, ir kostiumą vilnonį, pilką atnešė, su kuriuo palaidojom, kai mirė ištrėmime antrais metais.

Ona Prunskienė 1958 m. kovo mėn. 24 d Nuotrauka daryta K. Baulo foto studijoje Kaune.

Nuvežė į Uteną. Žiūriu, mano broliukai du su šeimom, ir sesutė mano su šeima, ir labai daug pažįstamų, kurie tik ūkius gražius turėjo arba mokyti buvo, tai visus griebė. Visi verkėm.

Utenoj pralaikė vieną dieną. Po truputį kiekvienas turėjom valgymo iš namų paėmę. Nedavė daug ko imt.

Atskiria vyrus nuo šeimų

Naktį įsodino mus visus į gyvulinius vagonus, be langų. Vidury vagonų — skylė gamtos reikalam. Durys užtrauktos iš lauko pusės geležine štanga. Atvežė į Naująją Vilnią. Bažnyčių varpai skambėjo. Tada pradėjo skirt vyrus, tėvus nuo šeimų, palikdami moteris ir vaikus. Mano vyrelį atskyrė, tik liko klebonas ir teta Ona, abu senukai. Oi, koks verkimas, koks šaukimas pasigirdo visame traukiny. Baisu prisimint. Viešpatie, kiek reikėjo iškentėti. Paskiau naktį išgirdom, kad su vyrais traukinys jau eina. Šaukėm visi labai balsiai: "Sudie, sudie! Jau mes daugiau nebepasimatysime". Pro mūsų traukinį vežė.

Kai išaušo, ir mūsų traukinys pradėjo judėti, vežė ir vežė ilgai. Sustabdė mūsų traukinį prie tokios balos. Atidarė duris ir liepė enkavedistas eit prie tos balos atsigert ir nusipraust. O baloj — visokio nešvarumo — vabalėlių, kirminėlių pilnas vanduo. Bet kągi darysi. Pasklidom ir geriam, prausiamės veidus. Enkavedistai saugo. Klausiam moterys ir vaikeliai, kur mūsų vyrus-tėvus išvežė, verkdamos klausiam. Enkavedistas sako: "Jūs neverkit. Jie nuvažiavo pirma, tai malkų prikapos, krosnis pakurs, šiltai rasite".

Bet jis melavo. Mės jau vyrų nematėm. Juos nuvežė, kaip paskiau sužinojom, labai toli, kur šalčiai labai dideli — Krasnojarsko kraštan, Riešoty stotin. Ir visi jie ten išmirė iš šalčio ir bado.

Į tolimąjį Barnaulą

Mus — moteris ir vaikus — privežė prie Uralo kalnų ir vis dar vežė. Išvežė birželio 13 d., o nuvežė į Barnaulo miesto, Sibiro sostinę, birželio 29 d., šv. Petro dienoj.

Barnaulo miestas baisiai negražus, nešvarus. Ten mums liepė išlipt iš vagonų. Susėdom lygumėlėj, visos verkiam. Kągi darysi dabar? Sugiedokim, pasimelskim. Buvo balsingų moterėlių. Kai sugiedojom "Sveika Marija", tik žiūri enkavedistai, bet nieko nesako. Subėgo didelis pulkelis vietinių. Klausosi, kad taip gražiai gieda lietuvaitės. Jie sako, nebuvo girdėję tokio gražaus giedojimo.

Mes vėl verkiam, nežinom, kur mus skirstys. Liepė eit į barakus. Mums pasitaikė į tą patį baraką patekti keliems kaimynams: vyskupo Reinio du seni broliai ir sesuo, vyskupo brolienė (sūnų atskyrė su vyrais), Dausienė su sūnum, jos sesuo Vilkienė (jos sūnų irgi atskyrė su vyrais), daugiau tame barake nebuvo pažįstamų, o nepažįstamų tai daug.

Pirmosios mirtys

Kai nuvažiavom į Barnaulą, radom baisią epidemiją. Sirgo vietiniai rusai kruvinąja, baisiai daug mirė. Nebuvo nei gerų daktarų, nei vaistų. Ir mūsų lietuviai užsikrėtė kai kurie. Krautuvėse po keturis šimtus gramų duonos dienai su kortelėm pirkdavom. Gal nuo tos duonos užsikrėtę pradėjo sirgt ir lietuviai. Mirė vienas brolis ir sesuo vyskupo Reinio, o vienas brolis ir brolienė, kurios vyras buvo miręs dar Lietuvoj, liko gyvi, bet kai išvežė iš Barnaulo, tai nežinau, kur juos nuvežė. Mirė Dausienės sesuo Vitkienė ir daug mirė nepažįstamų mūsų barake. Duodavo karstus ir arklį nuvežti į kapus. Enkavedistai vis mus saugojo, kad nesiskųstumėm ir nieko nekalbėtumėm prieš. Kitame barake, kiek toliau, gyveno mano sesuo su trim dukrytėm ir brolienė su dviem sūneliais. Vargšytė mano brolienė mirė. Liko du našlaitėliai. Viešpatie, ką daryti!

Imu našlaičius globon

Kai palaidojom motiną, abu berniuku nuo kapų paėmiau savo barakan, vienas trylikos metų, kitas vienuolikos Ir vėl man padaugėjo vargelis. Pati penkta likau — buvo kartu klebonėlis, mano vaikelių dėdė, ir teta senutė. Aš jau buvau arti šešiasdešimt metų. Sunku buvo. Daug dirbau ir daug meldžiausi. Turėjau gražų paveikslą Švč. Motinėlės Marijos su Kūdikėliu. Pirkau Barnaule nuo vienos lenkės. Ji du turėjo, tai vieną man perleido. Aš iš namų nesuspėjau paimt iš išgąsčio, iš nusiminimo.

Sibiro taigose

Paskiau sugalvojo enkavedistai visus mus išvežt iš Barnaulo. Išskirstė po Sibiro taigas, kaip jie vadino, — į miškus. Tuoj po brolienės laidotuvių atskyrė mus, aštuonias lietuvių šeimas, ir nuvežė per miškus už dviejų šimtų kilometrų nuo Barnaulo į Čekanichos kaimą, Altajaus šaly, Učpristanskio rajone. Vežė sunkvežimiais. Labai blogas kelias, per miškus. Liūdna kelionė buvo. Netoli Altajaus kalnai, kitoj pusėj Obi upės. Ten išgyvenom beveik šešerius metus. Buvo arti jų mokykla, pavadinta gimnazija, leidžiau mokytis brolio sūnelius. Žiemą mokėsi, o vasarą daržus kasėm — miško dirvoną kastuvais. Pirmais metais buvo labai sunkus darbas. Mums su berniukais davė šešiolika arų dirvono. Čekanichoj gyveno rusai pravoslavai.

Nuvežę mus įvedė į baraką, davė kiekvienai šeimai po kambarį. Lovos, suolai buvo sukalti prie sienų. Stalo nebuvo. Koridorius ilgas, o šonuose kambariai. Tik blakės tai mus vargino. Įėjom. Tik verkiam visi. Tik kun. Prunskis neverkė, ragino mus pasiduoti Dievo globai, nes verkimas nieko nepadės.

Ankstybesnių tremtinių nuoširdumas

Įvedė mus enkavedistai į baraką su daikteliais, su maišeliais — tik žiūrim, ateina vietinės kaimynės rusės, atneša mums valgyti rauginto pieno puodynėlę, kiaušinių, žuvų išvirtų, duonutės. Ir sako jos visuos kambariuos: "Neverkit. Mes, kuo galėsim, padėsim. Mesžinom šituos pyragus. Ir mums buvo taip. Visa atėmė, iš namų išvežė, bet tik vyrai nebuvo atskirti".

Netoli miškas, tai turėjo jau namelius pasistatę, turėjo karvytes, pirtis. Juos seniau buvo atvežę. Žiūrim, pirtis kūrena. Ir mus paprašė pirtin, ir muilo davė. Taip seniai besiprausę buvom, dar namie būdami. Geri buvo mums kaimynai visada. Paskiau pripratom. Iš vienos pusės kaimo buvo upė Obi, iš kitos pusės — pušynas. Malkų pirkt nereikėjo, tik visą reikėjo atsinešt ant pečių. Duonos duodavo kiekvienam pirkt po 400 gramų (— svarą). Antrais metais mirė mano vyro sesuo. Už trijų mėnesių mirė kun. Petras Prunskis, širdies smūgiu, staigiai. Likau verkdama su brolio sūneliais.

Atgal į Lietuvą

Kai karas pasibaigė, tai mum leido važiuoti į Lietuvą, šešerius metus atkentėjus ir šaltį ir badą Sibire. Pardaviau įsigytą karvytę, kelionei reikėjo pinigų. Dėkoju a.a. kun. Petrui Prunskiui, kuris paliko mirdamas man truputį pinigų. Paskiau dėkoju sūneliui kun. Juozeliui, kurs šelpė mane Sibire siuntiniais iš Amerikos. Pasitaupiau, susirinkau keturis tūkstančius rublių ir nusipirkau karvytę. Trejus metus maitinomės pieneliu mes su brolio sūneliais, kai pardaviau, ir vėl tuos pačius pinigus paėmiau.

Važiavau aš su brolio sūneliais ir dar trys šeimos kartu iš Čekanichos kaimo. Iki Barnaulo du šimtus kilometrų plaukėm Obi upe. Barnaule nusipirkom bilietus iki Vilniaus. Sumokėjom po aštuonis šimtus rublių kiekvienas. Man ir berniukams užteko kelionei ir liko dar maistui. Atvažiavom visi laimingi prie Aušros Vartų Marijos. Atsivežiau ir ne suvis mažą Jėzaus Širdies paveikslą, prie kurio mes, lietuviai, Sibire sekmadieniais susirinkdavome, melsdavomės, su brolio sūneliu kas rytą ir kas vakarą atsiklaupę poterėlius kalbėjom. Tą ir kitą šventą paveikslą atsivežiau ir į Ameriką, nė stiklo nesudaužius. Laiminga, kad galėjau 1960 m. balandžio 11 d. atvažiuot į Ameriką pas savo mylimus vaikelius. Viešpačiui dėkui.

Ona Prunskienė su savo šeima tėviškėje — Žvilbučiuose 1932 m Sėdi jos kairėje vyras Juozas, 1941 m. išvežtas Sibiran ir ten miręs, dešinėje — vyr. sūn. kun. Juozas. Stovi iš k. į d.: sūnus Vladas (vėliau gydytojas, miręs Chicagoje), duktė Anelė, duktė Onutė (dabar dr. Garūnienė) ir sūnus Jonas.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ **Bronė Tautvilienė,** Lietuvių moterų klubų federacijos Washingtono klubo pirmininkė, lankėsi Chicagoje, viešėdama vieną savaitę pas savo seseris: Alę Tijūnelienę ir Kazę Leonaitienę (Beverly Shores, Ind.).

★ **Ona Prunskienė,** Sibiro kankinė, pasikusi Chicagą, paduodama savo straipsnį, kurį pati parašė apie išvežimą į Sibirą, ašarodama ištarė: "Viską surašiau, kaip buvo. Sąžinės ir proto niekados nepamečiau! Naujai išgyvendama, verkdama surašiau, ką mes, lietuviai, turėjom tais baisiais vežimo metais pergyventi.

★ **Lietuvių moterų klubų federacijos Chicagos** klubas turės savo susirinkimą rytoj 3 val. 30 min. p. p. buvusios pirmininkės namuose. Bus aptariami spalio mėn. įvykstančio "Derliaus baliaus" ir kiti aktualūs reikalai. Po susirinkimo klubo narė dr. Milda Budrienė parodys skaidres iš kelionių po Europą.

—o—

Pirmosios JAV-ėse

Šv. Vincento Pauliečio bažnyčioje Wheelinge, W. Va., buvo pravestos sutiktuvių ceremonijos naujosioms Šv. Marijos vienuolyno seselėms Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Trejetas naujokių (postulančių) gavo tamsiai mėlyną ir baltą drabužį per tas apeigas.

DU TALENTAI PUTNAMO SESERŲ RĖMĖJŲ MADŲ PARODOJE

Sekmadienį, spalio 3 d., 4 v. p. p. Jaunimo centre, Chicagoje, M. N. Pr. seserų rėmėjų ruošiama madų paroda. Jos pasididžiavimas — dvi talentingos lietuvaitės: **Stasė Tamulaitienė** iš Los Angeles ir **Irena Stašaitytė - Borgnoni** iš Chicagos. Abi yra rūbų stilių ir linijų kūrimo bei jų išpildymo specialistės - profesionalės.

Pora žodžių apie tolimą viešnią iš Kalifornijos.

Stasės Tamulaitienės dėmesį šios srities menui iššaukė nelengvos tremties sąlygos. Atvažiavusi į Ameriką, ji dvejus metus lanko "Trippon Fashion Center — School of Fashion Design" Hollywoode, kur gauna baigimo diplomą su aukštais pagyrimais. Bet diplomantė čia nesustoja. Jaučia, kad nepakanka kurti braižinius, kad reikia tobulai žinoti ir tų linijų išpildymą medžiagoje, pritaikant jas rūbų nešiotojoms. Ilgai nelaukus, įstoja į Los Angeles "Trade College". Šią mokyklą lanko vienerius metus, ypatingai daug dėmesio skirdama pačiai siuvimo technikai apvaldyti. Turėdama rankose du diplomus, mokyklos rekomenduojama, gauna darbą kaip madų kūrėja (designer) pas Rudi Gernreich — "G. R Design". Praėjusiais metais jis ypatingai pagarsėjo savo "topless" maudymosi kostiumais. Šituo būdu jis atkreipė dėmesį į save, ir šiandien yra žinomas visame pasaulyje. Žinant, kaip sunku bet kokios srities talentams Amerikoje iškilti, nereikia per daug stebėtis jo pernelyg drąsiom idėjom, kurios greit atslūgo.

Daiva Tamulaitytė iš Los Angeles modeliuoja savo mamytės jai pasiūtą suknelę.

Stasė Tamulaitienė nesiriboja darbu "G-R Design" salione. Ji talkininkauja, kiek laikas bei sąlygos leidžia, ir "Western Costume Co.". Tai yra filmų studijų kompanija, kuri gamina kostiumus filmų artistams, filmų pastatymams. S. Tamulaitienė yra prisidėjusi savo idėjomis prie iškarpų pagaminimo Kleopatros ir Exodus filmams. Tai tikrai reikšmingas lietuvaitės pasisekimas šios srities svetimtaučių ir amerikiečių jūroje. Su dideliu įdomumu lauksime jos rūbų, kurie yra pačios padaryti savo dukrai Daivai. Daiva atvažiuoja kartu su mamyte. Jai modeliavime talkininkauti yra pakviesta ir **Nijolė Manelienė,** kurią dažnai galima matyti Marshall Field'o "high fashion" stiliaus madų parodose.

Kitas vardas — **Irena Stašaitytė - Borgogni** Chicagos publikai yra gerai pažįstamas. Prieš kelerius metus ji buvo pristatyta Montessori d-jos ruoštoje madų parodoje. Tada ji puikiai užsirekomendavo kaip labai įdomių spalvų mėgėja ir lygių, minkštų linijų kūrėja.

Dar būdama maža mergaitė, praleidžia ji valandų valandas, piešdama lėles ir joms sukneles, o kai pajėgia rankose žirkles išlaikyti, lėlėms prikarpo šimtus suknelių. Jau tada ji buvo garsi savo draugių tarpe kaip "designerė" ir nuo užsakymų neapsigindavo.

Tremties metu ji nusileidžia Argentijoje — Buenos Aires. Čia, išgirdus, kad Pierre Balamin mokinys atidaro savo mokyklą, į ją įstoja, kur studijuoja "high fashion design". Su savo šeima ir tėveliais persikėlusi į Chicagą, dar lanko Meno institutą, o vėliau Ray Vogue mokyklą. Ir žinių, ir talento netrūksta.

Ji pati gėrisi Jacqueline Kennedy nešiojamais rūbais. Iš Paryžiaus madų kūrėjų jai ypač patinka Dior - Marc Bohan. Tačiau kuo ji besižavėtų, Irena Borgogni turi savo individualų, savitą linijų ir spalvų skonį, kuriuo madų parodos metu turėsime progos pasigėrėti. Ji pasiuvo, **jokio atlyginimo neimdama,** apie dvidešimt dalykų sekančioms ponioms: D. Borgogni, p. Katelienei, sol. R. Mastienei, J. Mačiulienei, D. Miežielienei, St. Olšauskienei, N. Vengrienei, kad juos madų parodos proga pademonstruotų. Tai yra nepaprastai didelė auka seselių statomiems Senelių namams.

Būtų malonu, kad kuo didesnis būrys susirinktų pasidžiaugti šių talentingų lietuvaičių kūryba, o tuo pačiu žygiu prisidėtų prie Senelių namų statybos.

n. o. r. a. p.

Nijolė Manelienė, su dideliu pasisekimu modeliuojanti Chicagos didmiesčio krautuvių madų parodose, dalyvaus spalio 3 d. ruošiamoje madų parodoje Jaunimo centre, Chicagoje. Čia ji yra pasipuošusi praėjusiu metų madų parodoje modeliuota suknute, pasiūta Irenos Bernatavičienės savo brolienei N. Vengrienei.

—o—

Mirė dailininko našlė

Lucie Vallore - Utrillo, garsaus dailininko Maurice Utrillo našlė, neseniai mirė savo Montmartre namuose ir buvo palaidota šalia savo vyro Šv. Vincento kapinėse Paryžiuje.

Ji buvo taipgi pripažinta dailininkė. Buvo sulaukusi gražaus 87 m. amžiaus.